

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Prop. 10 L

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i folketrygdloven og enkelte andre
lover (samleproposisjon høsten 2019)

Innhold

1	Innledning	5	7	Avvikling av folketrygdens særskilte bestemmelser for flyktninger angående rett til visse trygdeytelser og utvidelse av ordningen med supplerende stønad	17
2	Opphør av visse formål med grunnstønsordningen	7		Innledning	17
2.1	Innledning	7		Gjeldende rett	17
2.2	Gjeldende rett	7	7.1	Vurderinger og forslag	18
2.3	Vurderinger og forslag	8	7.2	Ikraftsetting. Overgangs-	
2.4	Økonomiske og administrative konsekvenser	8	7.3	bestemmelser	18
			7.4	Økonomiske og administrative konsekvenser	19
3	Oppheve § 8-49 tredje ledd som følge av at dagpenge-mottakere ikke lenger kan få tiltakspenger	9	7.5		
3.1	Innledning	9	8	Lovtekniske justeringer i folketrygdloven	20
3.2	Gjeldende rett	9	8.1	Presisering av hva som menes med sykepengegrunnlag (folketrygdloven § 8-10)	20
3.3	Vurderinger og forslag	9	8.2	Språklig endring fra sjømann til arbeidstaker på skip (folketrygdloven §§ 8-44, 8-47 og 23-4)	20
3.4	Økonomiske og administrative konsekvenser	9	8.3	Oppretting av henvisning i folketrygdloven § 22-17 første ledd	20
4	Endre minstesatser for arbeidsavklaringspenger til personer under 25 år	10	9	Endringer i trygderettsloven ...	21
4.1	Innledning	10	9.1	Innledning	21
4.2	Gjeldende rett	10	9.2	Gjeldende rett	21
4.3	Vurdering og forslag	10	9.3	Vurderinger og forslag	21
4.4	Økonomiske og administrative konsekvenser	12	9.4	Økonomiske og administrative konsekvenser	22
5	Avvikling av tilleggsstønad til pleie og tilsyn av andre familiemedlemmer enn barn ...	13	10	Avvikling av fire tilleggsstønader i arbeidsmarkedsloven	23
5.1	Innledning	13	10.1	Innledning	23
5.2	Gjeldende rett	13	10.2	Gjeldende rett	23
5.3	Vurderinger og forslag	13	10.3	Vurderinger og forslag	23
5.4	Økonomiske og administrative konsekvenser	14	10.4	Økonomiske og administrative konsekvenser	23
6	Heving av botidskravet for rett til visse trygdeytelser	15	11	Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget ...	25
6.1	Innledning	15	11.1	Merknader til endringene i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd	25
6.2	Gjeldende rett	15			
6.3	Vurderinger og forslag	15			
6.4	Ikraftsetting. Overgangs-				
	bestemmelser	15			
6.5	Økonomiske og administrative konsekvenser	15			

11.2	Merknader til endringer i lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten	29	Forslag til lov om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover	32
11.3	Merknader til endringen i lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester	29		
11.4	Merknader til endringene i lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg	29		

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Prop. 10 L

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (samleproposisjon høsten 2019)

*Tilråding fra Arbeids- og sosialdepartementet 1. november 2019,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Innledning

I denne proposisjonen legger Arbeids- og sosialdepartementet fram forslag til endringer i følgende lover:

- lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)
- lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten (trygderettsloven)
- lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven)
- lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerende stønad til personar med kort butid i Noreg
- avvikling av muligheten til å kunne få tilleggsstønad til nødvendige utgifter til pleie og tilsyn av andre familiemedlemmer for personer med nedsatt arbeidsevne, enslig mor eller far og gjenlevende
- heving av botidskravet for rett til alderspensjon, ytelser til gjenlevende ektefelle, barnpensjon, uføretrygd, arbeidsavklaringspenger og stønad til enslig mor eller far fra tre til fem år
- avvikling av folketrygdens særskilte bestemmelser for flyktninger med hensyn til alderspensjon, uføretrygd, arbeidsavklaringspenger, stønad til enslig mor eller far og grunn- og hjelpestønad, og utvidelse av ordningen med supplerende stønad til også å gjelde uføre personer med formell flyktningstatus
- avvikling av tilleggsstønad til dekning av utgifter til læremidler, bolig, flytting, tilsyn av barn og andre familiemedlemmer til deltakere på arbeidsmarkedstiltak som får tiltakspenger

Følgende lovendringer er nødvendig for å følge opp forslag som er fremmet i Prop. 1 S (2019–2020) Statsbudsjetten:

- oppheving av stønad til teksttelefon og ved bruk av proteser, støttebandasjer o.l.
- oppheving av særregel som gir personer som mottar tiltakspenger i stedet for dagpenger når de deltar på et arbeidsmarkedstiltak rett på sykepenger om de blir arbeidsufør
- endring i minstesatser for arbeidsavklaringspenger

I tillegg foreslås det visse lovtekniske presiseringer i folketrygdloven. Det foreslås også tre

endringer i trygderettsloven: å oppheve ordningen med nestleder for Trygderetten, oppheve bestemmelsen om at Kongen kan bestemme at Trygderetten skal deles i avdelinger, og å innføre en hjemmel som innebærer at Trygderetten kan ta i bruk elektronisk signatur.

Forslagene om å heve botidskravet i folketrygdloven fra tre til fem år, avvikle folketrygdens særskilte bestemmelser for flyktninger, og utvide ordningen med supplerende stønad ble sendt på alminnelig høring 4. juli 2016. Forslagene ble lagt frem for Stortinget våren 2017 (Prop. 85 L (2016–2017) Endringer i folketrygdloven, kontantstøtte-

loven og lov om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg (ny inntektssikring for eldre og uføre flyktninger og endrede botidskrav for rett til visse ytelser)). Ved Stortingets behandling 8. juli 2017 oppnådde ikke forslagene flertall. For en grundigere redegjørelse for forslagene i kapitlene 6 og 7 vises derfor til Prop. 85 L (2016–2017). I denne proposisjonen ble det også gjort rede for innspillene som ble mottatt i forbindelse med høringen.

De øvrige lovforslagene har ikke vært på alminnelig høring.

2 Opphør av visse formål med grunnstønadsordningen

2.1 Innledning

Det kan tilstås grunnstønad til medlem som etter hensiktsmessig behandling fortsatt har varig sykdom, skade eller lyte, og som derfor har nødvendige ekstrautgifter. Det foreslås å oppheve rett til grunnstønad for støtte til teksttelefon og i særlige tilfeller til vanlig telefon etter folketrygdloven § 6-3 første ledd bokstav d, for nye tilfeller. Departementet foreslår også, i samråd med Helse- og omsorgsdepartementet, å fjerne rett til grunnstønad ved bruk av proteser, støttebandasje o.l., jf. folketrygdloven § 6-3 første ledd bokstav e. Endringen vil medføre at utgifter til anskaffelse av støttestrømper/bandasjer ikke lenger dekkes etter denne bestemmelsen. Noen av utgiftene vil bli dekket av § 6-3 første ledd bokstav g som følge av slitasje på klær og sengetøy. Det er de regionale helseforetakene som har ansvaret for behandlingshjelpemidler. Avgrensingen av grunnstønadsens område mot behandlingshjelpemidler innebærer at grunnstønad ikke skal gjelde for hjelpemidler som brukes til behandling. Forslaget om å fjerne grunnstønad til anskaffelse av kompresjonsstrømper/støttebandasjer vil dermed samsvare med dette prinsippet.

2.2 Gjeldende rett

Stønad til drift av telefon, folketrygdloven § 6-3 første ledd bokstav d

Grunnstønad kan ytes til personer som på grunn av varig sykdom, skade eller lyte, har nødvendige ekstrautgifter til teksttelefon og i særlige tilfeller til vanlig telefon, jf. folketrygdloven § 6-3 første ledd bokstav d. Stønad til drift av telefon, herunder vanlig telefon, mobiltelefon og teksttelefon, er i praksis avviklet, dvs. at det ikke lenger gis stønad til drift av mobiltelefon og teksttelefon for nye tilfeller. Stønad til drift av vanlig telefon er i praksis også bortfalt, men det finnes en meget snever unntaksregel for fortsatt å kunne tilstå dette. Stønad til drift av vanlig telefon tilstås fra 1. januar 2000 bare i særlige tilfeller. Særlige tilfeller vurderes strengt. Dette innebærer at stønaden bare inn-

vilges i tilfeller der en bruker både er særlig avhengig av telefon for å kunne kommunisere med omverdenen og har dårlig økonomi. Stønad til drift av mobiltelefon ble avviklet i 2001. I praksis er det ingen utgifter som dekkes i dag som ikke alle har. Brukere som er tilstått stønad til vanlig telefon (fasttelefon) i særlige tilfeller kan ha ekstrautgifter knyttet til denne. De aller fleste brukere har imidlertid i dag mobiltelefon, som gjør at det da ikke vil være nødvendig med fasttelefon (vanlig telefon).

Teksttelefon er et hjelpemiddel personer som er døve/hørselshemmede kan få låne fra hjelpemiddelsentralene. Det produseres ikke lenger teksttelefoner, men det foretas fortsatt noe reparasjon av de få som finnes. Denne brukergruppen kommuniserer med hverandre på en annen måte i dag. De døve kommuniserer seg imellom f.eks. via Skype. De kommuniserer med andre via SMS, e-post m.m. Antallet brukere av teksttelefon har dermed gått ned de siste årene. De fleste brukere er eldre som har mistet hørsel i godt voksen alder og ikke bruker tegnspråk. Skype o.l. er derfor ikke aktuelt for denne gruppen. Stønad til teksttelefon skal dekke nødvendige ekstrautgifter knyttet til denne. Dette vil kunne omfatte løpende driftsutgifter både til abonnement og vedlikehold. For å kunne bruke teksttelefon må man enten være tilknyttet mobil eller PC. En kan legge til grunn at tilnærmet alle har internettilgang i dag. En prissjekk som Arbeids- og velferdsdirektoratet har utført, tyder på at prisene knyttet til abonnement for teksttelefon (mobilabonnement eller internettilgang knyttet til PC) og vanlig telefon (abonnement av fasttelefon) er tilnærmet like.

Stønad til bruk av proteser, støttebandasjer o.l., folketrygdloven § 6-3 første ledd bokstav e

Grunnstønad kan ytes til personer som på grunn av varig sykdom, skade eller lyte, har nødvendige ekstrautgifter ved bruk av proteser, støttebandasjer o.l., jf. folketrygdloven § 6-3 første ledd bokstav e. § 6-3 første ledd bokstav e praktiseres slik at den i enkelte tilfeller også kan dekke anskaffelser av støttestrømper/-bandasjer.

I dag gis det grunnstønad etter bokstav e til anskaffelser av støttestrømper/-bandasjer knyttet til posttrombotisk syndrom og senskade etter polio. Anskaffelser knyttet til lymfødembehandling har ikke blitt dekket på flere år. Det har ikke vært nye tilfeller av polio de siste årene.

De regionale helseforetakene har ansvar for spesialisthelsetjenester til befolkningen, herunder behandlingshjelpemidler dersom dette er nødvendig som en del av et aktivt medisinsk behandlingsopplegg som tilbys av spesialisthelsetjenesten. Behandlingshjelpemidler som for eksempel kompresjonsplagg, er medisinsk utstyr og forbruksmateriell som benyttes utenfor sykehus, oftest i hjemmet. Spesialisthelsetjenesten har ansvar for å låne ut behandlingshjelpemidler med tilhørende forbruksmateriell.

Grunnstønad etter § 6-3 første ledd bokstav g dekker utgifter til ekstraordinær slitasje på klær eller sengetøy, enten som følge av uvanlig ofte vaskeing eller at selve bruken medfører ekstra slitasje.

I følge tall fra Arbeids- og velferdsdirektoratet var det totalt antall 179 nye saker i 2018 registrert etter bokstav e. I 2017 var det 155 nye saker, og i 2016 157 nye saker. Det er ut fra tilgjengelig informasjon ikke mulig å få ut statistikk over antall saker etter bokstav e som gjelder støttestrømper/-bandasjer til personer med posttrombotisk syndrom.

2.3 Vurderinger og forslag

Departementet mener at stønad til drift av telefon bør avvikles på grunn av den teknologiske utviklingen. I 2017 er det kun registrert ett nytt tilfelle med stønad til telefon som hovedformål.

Det foreslås imidlertid at stønaden ikke avvikles for løpende/eksisterende tilfeller, all den tid dette er personer, i hovedsak eldre, som rent faktisk har denne utgiften og som neppe i særlig grad vil orientere seg mot andre kommunikasjonsplattformer.

Departementet foreslår at grunnstønad til drift av teksttelefon og i særlige tilfeller vanlig telefon avvikles for nye tilfeller.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har anslått at antallet av nye saker knyttet til posttrombotisk syndrom er svært lite, under fem saker per år. Det store flertallet av slike saker, får imidlertid dekket sine utgifter over folketrygdloven § 6-3 første ledd bokstav g, dvs. slitasje på klær, sko og sengetøy.

Det er hensiktsmessig å samle alle ekstraavgifter som følge av slitasje på klær, sko og sengetøy under § 6-3 første ledd bokstav g. En oppheving av bokstav e for nye tilfeller vil medføre at utgifter til anskaffelse av støttestrømper/-bandasjer ikke lenger dekkes av grunnstønad. Dette innebærer at de fleste av brukerne fortsatt vil kunne søke om grunnstønad, men i stedet etter § 6-3 første ledd bokstav g. Folketrygdens område, herunder bestemmelsene om grunnstønad i § 6-3, er blant annet avgrenset mot behandlingshjelpemidler (spesialisthelsetjenesteloven). Dette innebærer at grunnstønad ikke skal gjelde for hjelpemidler som brukes til behandling. Forslaget om å fjerne grunnstønad til anskaffelse av kompresjonsstrømper/støttebandasjer vil samsvare med dette prinsippet.

Departementet foreslår på bakgrunn av dette at § 6-3 første ledd bokstav e fjernes for nye tilfeller slik at det ikke lenger gis stønad i folketrygden til bruk av proteser, støttebandasjer og lignende, og at endringen trer i kraft 1. januar 2020.

Departementet viser til lovforslaget, folketrygdloven § 6-3.

2.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Ettersom det er veldig få tilfeller av grunnstønad etter formål bokstav d (i 2017 er det kun registrert ett nytt tilfelle med stønad til telefon som hovedformål), anslås det ikke å være noen innsparings-effekt som følge av dette. Tiltaket har dermed en anslått budsjetteffekt på om lag 0 kroner i 2020.

Både mindreutgifter i folketrygden og merutgifter i spesialisthelsetjenesten av en fjerning av bokstav e antas å være minimale. Tiltaket vil trolig ikke ha netto innsparing av betydning, men vil rydde i ansvarsforholdet mellom Arbeids- og velferdsetaten og spesialisthelsetjenesten. Å oppheve bokstav e vil derfor ikke ha særlig materiell betydning. I og med at de fleste tilfellene under e gjelder klesslitasje, vil mindreutgiftene ved opphør av formålet medføre tilsvarende merutgifter under formål g. Antallet saker som gjelder støttestrømper/-bandasjer til personer med posttrombotisk syndrom er svært lite, og eventuelle mindreutgifter til støttestrømper/-bandasjer i folketrygden vil i utgangspunktet oppveies av merutgifter i spesialisthelsetjenesten, dvs. at det kan legges til grunn at endringen i sum medfører uendrede kostnader.

3 Oppheve § 8-49 tredje ledd som følge av at dagpengemottakere ikke lenger kan få tiltakspenger

3.1 Innledning

I Prop. 1 S (2019–2020) er det lagt opp til å avvikle adgangen en dagpengemottaker har til å motta tiltakspenger i stedet for dagpenger mens vedkommende deltar i et arbeidsmarkedstiltak.

Når adgangen til å motta tiltakspenger i stedet for dagpenger under arbeidsløshet fjernes fra 1. januar 2020, vil ikke lenger § 8-49 tredje ledd ha noen praktisk betydning. Det foreslås derfor at bestemmelsen oppheves.

3.2 Gjeldende rett

For å ha rett til dagpenger under arbeidsløshet er det et vilkår i folketrygdloven § 4-5 første ledd at man må være arbeidsfør. En person som er syk anses ikke som arbeidsfør, og det er derfor gitt særlige regler i folketrygdloven § 8-49 første ledd, om at en person som fyller vilkårene for dagpenger, kan få sykepenger fra den dagen vedkommende blir arbeidsufør. For å få rett til sykepenger etter § 8-49, må vedkommende ha legeerklæring fra første dag.

Etter forskrift 4. november 2013 nr. 1286 om tiltakspenger mv. § 7 andre ledd og forskrift 16. september 1998 nr. 890 om dagpenger under arbeidsløshet § 4-3 tredje ledd kan en tiltaksdeltaker som har rett til dagpenger motta tiltakspenger i stedet for dagpenger når han eller hun

deltar i et arbeidsmarkedstiltak. I folketrygdloven § 8-49 tredje ledd er det derfor tatt inn en særregel som sikrer at også personer som mottar tiltakspenger i stedet for dagpenger mens de deltar på arbeidsmarkedstiltak, kan få sykepenger dersom de blir arbeidsufør. Sykepengegrunnlaget fastsettes i begge tilfeller lik dagpengene per uke, dvs. at nivået på sykepengene etter denne bestemmelsen tilsvarer nivået på dagpengene.

3.3 Vurderinger og forslag

Når det fra 1. januar 2020 ikke lenger blir mulig å kunne motta tiltakspenger i stedet for dagpenger når man deltar i et arbeidsmarkedstiltak, vil ikke lenger § 8-49 tredje ledd ha noen praktisk betydning.

Departementet foreslår derfor å oppheve bestemmelsen om rett til sykepenger til personer med tiltakspenger som fyller vilkårene for dagpenger, og at endringen trer i kraft 1. januar 2020.

Departementet viser til lovforslaget, folketrygdloven § 8-49.

3.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser.

4 Endre minstesatser for arbeidsavklaringspenger til personer under 25 år

4.1 Innledning

De fleste unge på arbeidsavklaringspenger har liten eller ingen arbeidserfaring og vil i dag få en minstestytelse på to ganger grunnbeløpet i folketrygden (2 G). Dette tilsvarer en årsinntekt i underkant av 200 000 kroner.

Departementet vil peke på at minstesatsene for arbeidsavklaringspenger er relativt høye for denne aldersgruppen sammenlignet med andre ordninger og inntekter generelt for jevnaldrende som ikke mottar trygd. Departementet mener at det ikke bør være slik at det på kort sikt kan være mer lønnsomt å gå på trygd enn å arbeide eller ta utdanning for unge mennesker. Departementet foreslår derfor å endre minstesatsen til 2/3 av to ganger grunnbeløpet for personer under 25 år. Det foreslås også å avvike dagens ung ufør-tillegg på 0,44 ganger grunnbeløpet for arbeidsavklaringspenger til personer som har fått arbeidsevnen nedsatt på grunn av alvorlig og varig sykdom før fylte 26 år. Departementet ønsker økt fokus i ordningen med arbeidsavklaringspenger på unge mottakeres muligheter og en styrket oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten med sikte på overgang til arbeid eller utdanning. Forslagene må derfor ses i sammenheng med forslaget i Prop. 1 S (2019–2020) om styrket oppfølging av unge mottakere av arbeidsavklaringspenger ved at den samlede budsjetteffekten av lovendringene i 2020 benyttes til en tilsvarende økning i driftsbevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten.

4.2 Gjeldende rett

Arbeidsavklaringspenger skal sikre inntekt for personer som har behov for aktiv behandling, deltar på arbeidsrettede tiltak eller får annen oppfølging med sikte på å skaffe seg eller beholde arbeid. For å ha rett til arbeidsavklaringspenger må arbeidsevnen være nedsatt med minst halvparten (50 prosent), og sykdom, skade eller lyte må være en vesentlig medvirkende årsak til den nedsatte arbeidsevnen, jf. folketrygdloven § 11-5.

Arbeidsavklaringspenger beregnes på grunnlag av tidligere pensjonsgivende inntekt opp til seks ganger grunnbeløpet (G). Ytelsen gis med 66 prosent av pensjonsgivende inntekt siste år, eller gjennomsnittet av den pensjonsgivende inntekten de tre siste kalenderårene, regnet fra året før arbeidsevnen ble satt ned. Alle er sikret en årlig minstestytelse på 2 G, jf. folketrygdloven § 11-20. Per 1. mai 2019 utgjør minstestytelsen 199 716 kroner.

Den som får arbeidsevnen nedsatt før fylte 26 år på grunn av en alvorlig og varig sykdom som er klart dokumentert (ung ufør), er sikret en årlig minstestytelse på 2,44 G, jf. folketrygdloven § 11-21. Det innebærer at denne gruppen har et ung ufør-tillegg på 0,44 G. Per 1. mai 2019 utgjør minstestytelsen med ung ufør-tillegg 243 654 kroner.

Arbeidsavklaringspenger innvilges for inntil ett år av gangen.

4.3 Vurdering og forslag

Departementet viser til at det har vært en økning på over 50 prosent etter år 2000 i andelen av befolkningen i aldersgruppen 18–29 år som mottar arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd, noe som departementet ser på som svært bekymringsfullt. Innføringen av ordningen med arbeidsavklaringspenger i 2010 medførte at også andre grupper enn tidligere nå oppfyller vilkårene for å komme inn i ordningen. Rett etter innføringen var det en markant økning i antallet unge med lav eller ingen forutgående yrkesinntekt. Mens det ved utgangen av 2011 var 67 prosent av nye mottakere under 30 år som ikke kom fra sykepenger og hadde forutgående arbeidstilknnytning, var denne andelen steget til 78 prosent 2018. Departementet viser til at da regelverket for arbeidsavklaringspenger ble endret i 2018, ble sykdomskravet tydeliggjort nettopp for å presisere at arbeidsavklaringspenger er en helse-relatert ytelse og at sykdom, skade eller lyte må være en vesentlig årsak til nedsatt arbeidsevne. Departementet ser imidlertid at for noen grup-

per kan fokuset på sykdom i stønadperioden i noen grad overskygge fokuset på mulighetene for arbeid og utdanning.

Departementet viser til at sysselsettingsutvalgets analyser (NOU 2019: 7 Arbeid og inntektssikring. Tiltak for økt sysselsetting) viser at dette i noen grad kan henge sammen med at i aldersgruppen 18–24 år vil det å motta arbeidsavklaringspenger med en minsteytelse på 2 G, gi denne gruppen en høyere inntekt enn gjennomsnittet for de i samme aldersgruppe som ikke mottar trygd. Sysselsettingsutvalgets analyser viser at det er kun i denne aldersgruppen at de som mottar trygd i gjennomsnitt har høyere inntekt enn de som ikke mottar trygd. Sysselsettingsutvalget trekker videre fram at et fokus på sykdom for å komme inn i ordningen kan bidra til medikalisering, der oppfølgingen av personer i denne aldersgruppen i praksis i for stor grad handler om medisinsk oppfølging og i for liten grad om andre forhold som kan bidra til at de får en varig tilknytning til arbeidslivet. Dette vil i så fall på sikt kunne fungere som en fattigdomsfelle, ved at det som framstår som gunstig på kort sikt gjør at man på lang sikt ender opp i en situasjon med varig utenforskap og lav inntekt.

De fleste unge på arbeidsavklaringspenger har liten eller ingen arbeidserfaring og vil i dag få en minsteytelse på 2 G. Departementet mener at det ikke bør være slik at det kan oppleves som mer lønnsomt å gå på trygd enn å arbeide eller ta utdanning for unge mennesker. Departementet viser videre til at stønadsnivået for denne aldersgruppen i andre ytelser som kvalifiseringsstønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven) og stønaden i introduksjonsprogrammet etter lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven), er lavere enn det er for mottakere av arbeidsavklaringspenger.

Departementet mener at nivået på arbeidsavklaringspenger for unge mennesker bør ses i sammenheng med inntektsnivået for jevnaldrende som ikke mottar ytelser, og at den bør være på samme nivå som for andre aktuelle ytelser. Dette er også i tråd med Sysselsettingsutvalgets vurderinger. Departementet foreslår derfor at minsteytelsen for arbeidsavklaringspenger til nye mottakere under 25 år reduseres fra 2 G til 2/3 av 2 G. Dette er samme nivå som gis i kvalifiseringsprogrammet og introduksjonsprogrammet for denne aldersgruppen, jf. henholdsvis sosialtjenesteloven § 35 og introduksjonsloven § 8.

Departementet foreslår også å avvikle ung ufør-tillegget for alle nye mottakere av arbeidsavklaringspenger, uavhengig av alder. Ung ufør-tillegget utgjør 0,44 G og skal kompensere for inntektsbortfall for personer som har fått arbeids-evnen nedsatt i ung alder (før 26 år) på grunn av alvorlig og varig sykdom, skade eller lyte. Samtidig er arbeidsklaringspenger en midlertidig ytelse, og mottakerne har en uavklart arbeids-evne. I dag får om lag halvparten av de som får innvilget ung ufør-tillegget dette utbetalt først *etter* at perioden på arbeidsavklaringspenger er over, som følge av at retten til tillegget først er blitt avklart underveis i perioden. Å avvikle ung ufør-tillegget for mottakere av arbeidsavklaringspenger vil bidra til å redusere sykdomsfokuset i denne perioden og øke fokuset på oppfølging med sikte på overgang til arbeid eller utdanning. Den foreslåtte endringen gjelder kun ung ufør-tillegget under arbeidsavklaringspenger. Ung ufør-tillegget til uføretrygdde berøres ikke.

Departementet vil peke på at forslagene kun endrer kompensasjonsnivået på ytelsen og innebærer ikke en innstramming i inngangsvilkårene for rett til arbeidsavklaringspenger.

Departementet foreslår at endringene som nevnt over skal tre i kraft fra 1. februar 2020, med virkning for nye mottakere. Endringene vil dermed gjelde for saker som har virkningsdato fra og med 1. februar 2020. For personer som mottar arbeidsavklaringspenger med virkning før 1. februar (per 31. januar 2020) gjelder någjeldende regler i §§ 11-20 og 11-21 inntil arbeidsavklaringspengene opphører.

I tillegg til liten eller ingen arbeidserfaring, har unge mottakere av arbeidsavklaringspenger ofte en sammensatt og noen ganger diffus problematikk som ligger til grunn for deres nedsatte arbeidsevne. Departementet vil peke på at tett og god oppfølging er særlig viktig for å kunne bedre de unges arbeidsevne og hjelpe dem inn i arbeid eller utdanning, samt å sikre at perioden som stønadsavhengig for unge på helserelatert ytelse ikke er lengre enn nødvendig. Forslagene her må derfor ses i sammenheng med at departementet i Prop. 1 S (2019–2020) foreslo at den samlede beregnede budsjetteffekten i 2020 av å redusere minsteytelsen for nye mottakere under 25 år og avvikle ung ufør-tillegget for nye mottakere av arbeidsavklaringspenger, benyttes til en tilsvarende økning i driftsbevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten til forsterket oppfølging av unge mottakere av arbeidsavklaringspenger.

Departementet viser til lovforslaget, folketrygdloven §§ 11-20 og 11-21.

4.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene anslås å medføre en samlet budsjettmessig innsparing på om lag 119 millioner kroner i 2020, stigende til en anslått helårseffekt på om lag 885 mill. kroner i 2023. Forslagene vil kunne

føre til noe økte utgifter til økonomisk sosialhjelp, og departementet vil derfor inkludere dette i den pågående dialogen med KS om konsekvenser av endringene i ordningen med arbeidsavklaringspenger som trådte i kraft i 2018.

Forslagene vil ha mindre administrative konsekvenser.

5 Avvikling av tilleggsstønad til pleie og tilsyn av andre familiemedlemmer enn barn

5.1 Innledning

Departementet foreslår å avvikle muligheten til å kunne få stønad til nødvendige utgifter til pleie og tilsyn av andre familiemedlemmer som tilleggsstønad for personer med nedsatt arbeidsevne, enslig mor eller far, tidligere familiepleier og gjenlevende ektefelle.

5.2 Gjeldende rett

En person med nedsatt arbeidsevne som er mellom 18 og 67 år, kan etter folketrygdloven § 11 A-4 få stønad til tilsyn for barn og andre familiemedlemmer når han eller hun gjennomfører et arbeidsrettet tiltak. Sykdom, skade eller lyte må være en vesentlig medvirkende årsak til den nedsatte arbeidsevnen, og arbeidsevnen må være nedsatt i en slik grad at han eller hun hindres i å beholde eller skaffe seg inntektsgivende arbeid, jf. § 11 A-3. Det er ikke et vilkår at vedkommende mottar en bestemt livsoppholdsyttelse, men tilleggsstønaden kan ikke gis til personer som mottar sykepenger eller har ordinær lønn gjennom tiltaksdeltakelsen.

En enslig mor eller far, tidligere familiepleier og gjenlevende ektefelle kan etter folketrygdloven §§ 15-11, 16-9 og 17-9 få stønad til tilsyn for barn og andre familiemedlemmer når hun eller han som yrkesrettet aktivitet er tilmeldt Arbeids- og velferdsetaten som reell arbeidssøker, og når vedkommende gjennomfører utdanning eller opplæring som utgjør minst halvparten av full tid som Arbeids- og velferdsetaten har vurdert som nødvendig og hensiktsmessig for at vedkommende skal kunne få eller beholde et arbeid. For en enslig mor eller far som får stønad etter § 15-11, er det et vilkår at vedkommende har rett til overgangsstønad.

Stønad til dekning av nødvendige utgifter til pleie og tilsyn for andre familiemedlemmer enn

barn, gis til tilsyn og pleie av ektefelle, samboer og foreldre. Pleie- og tilsynsbehovet må dokumenteres ved erklæring fra lege eller annen sakkynning. Stønaden gis kun til en av de pårørende. Stønad til tilsyn for andre familiemedlemmer gis per 1. januar 2019 med en fast sats på 105 kroner per dag.

5.3 Vurderinger og forslag

Tilsynsstønaden til andre familiemedlemmer ble i 2002 tatt inn som en attføringsstønad til personer under yrkesrettet attføring. Alle de tidligere attføringsstønadene ble videreført uendret, men endret navn til «tilleggsstønader» da attføringspenger ble avviklet og erstattet med arbeidsavklaringspenger i 2010.

Da de ulike tilleggsstønadene til deltakere på arbeidsmarkedstiltak, personer med nedsatt arbeidsevne, enslig mor eller far, tidligere familiepleier og gjenlevende ektefelle ble harmonisert og regulert i en felles forskrift (tilleggsstønadsforskriften) i 2016, ble det som en del av harmoniseringen åpnet for at stønaden til tilsyn av andre familiemedlemmer også kunne gis til enslige og gjenlevende.

I 2018 ble det gjort om lag 130 vedtak i forbindelse med søknad om stønad til tilsyn og pleie av andre familiemedlemmer, og stønaden ble kun innvilget i to av sakene. Dette tyder på at behovet i all hovedsak dekkes gjennom andre generelle støtteordninger, og at det ikke er behov for å ha en egen tilleggsstønad til dette formålet.

Departementet foreslår derfor å avvikle tilleggsstønaden til tilsyn av andre familiemedlemmer enn barn, og at endringen trer i kraft 1. mars 2020.

Departementet viser til lovforslaget, folketrygdloven §§ 11 A-4 og 15-11.

5.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget har ingen økonomiske konsekvenser.

Det kan være en viss administrativ besparelse ved å avvikle stønaden knyttet til andelen avslags-

vedtak knyttet til stønaden. Avviklingen av stønaden vil også innebære enkelte kostnader knyttet til implementering av endringen i Arbeids- og velferdsetatens saksbehandlingssystemer.

6 Heving av botidskravet for rett til visse trygdeytelser

6.1 Innledning

Medlemskap i folketrygden er et grunnvilkår for rett til folketrygdens ytelser. Det er imidlertid ikke i alle tilfeller tilstrekkelig å være medlem i folketrygden. Man må for å få rett til ytelser også fylle de aktuelle ytelsesspesifikke vilkårene, herunder eventuelle botidskrav, altså krav om en viss opptjeningsperiode.

Departementet foreslår å heve botidskravet for rett til alderspensjon, ytelser til gjenlevende ektefelle, barnpensjon, uføretrygd, arbeidsavklaringspenger, ytelser til tidligere familiepleier og stønad til enslig mor eller far fra tre til fem år.

6.2 Gjeldende rett

De av folketrygdens ytelser som det oppstilles botidskrav for i dag, har alle krav om tre års botid. Dette gjelder arbeidsavklaringspenger, uføretrygd, stønad til enslig mor eller far, ytelser til tidligere familiepleier, ytelser til gjenlevende ektefelle, barnpensjon og alderspensjon, jf. hhv. folketrygdloven §§ 11-2, 12-2, 15-2, 16-2, 17-3, 18-2, 19-2 og 20-10.

6.3 Vurderinger og forslag

Trygdesystemet bør innrettes slik at det stimulerer innvandrere til arbeid og aktivitet, da dette er viktig for integreringen. Med dagens botidskrav på tre år, vil personer med relativt kort botid i Norge kunne få relativt generøse og varige ytelser. Det kan ta tid å opparbeide seg kompetanse og/eller tilknytning til det ordinære arbeidsmarkedet for personer som flytter til Norge. Kombinasjonen kort botid og lav kompetanse kan gi insentiver til å forsøke å få rett til en trygdeytelse før alle muligheter til å komme seg i arbeid er uttømt.

Det er fornuftig at vilkårene for rett til trygdeytelser ikke er lempeligere i Norge enn i andre, sammenlignbare land.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at botidskravet for de aktuelle ytelsene heves fra tre til fem år.

De foreslåtte endringene ble lagt frem for Stortinget våren 2017, jf. Prop. 85 L (2016–2017). Ved Stortingets behandling 8. juli 2017 oppnådde ikke forslagene flertall. Det ble imidlertid vedtatt å innføre et botidskrav på fem år for rett til kontantstøtte.

Departementet viser til Prop. 85 L (2016–2017) for en nærmere omtale av forslaget, og til lovforslaget, folketrygdloven §§ 11-2, 12-2, 15-2, 16-2, 17-3, 18-2, 19-2 og 20-10

6.4 Ikraftsetting. Overgangsbestemmelser

Se kapittel 7.4.

6.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Anslagene i punktet her forutsetter at særreglene for flyktninger samtidig oppheves. Dersom botidskravene hadde blitt hevet uten at disse særreglene fjernes, ville hevingen bare fått betydning for personer som ikke er flyktninger, og da i stor utstrekning bare for personer som ikke kan påberope seg en av de trygdeavtalene Norge er bundet av.

Det vil ta flere år før man får full effekt av å skjerpe botidskravene. Arbeids- og velferdsdirektoratet antar at den fulle effekten for de fleste av ytelsene først vil ha inntruffet i 2060. Tiltaket er anslått å ha en førsteårseffekt som gir en innsparing på om lag 5 millioner kroner, dersom ikrafttredelse 1. oktober legges til grunn og forutsatt at de særskilte bestemmelsene for flyktninger ikke videreføres. Grove anslag viser at ved full effekt i 2060 vil tiltaket kunne gi en innsparing på om lag 440 millioner kroner.

Det er stor usikkerhet knyttet til spørsmålet om hvordan utbetalingene av økonomisk sosialhjelp vil påvirkes av tiltakene. Hvorvidt tiltakene

vil medføre høyere utbetaling av økonomisk sosialhjelp, vil avhenge av om de berørte stønadsmottakerne har andre inntekter og av om de har en ektefelle eller samboer som er i arbeid eller har andre inntekter.

Økte botidskrav for alderspensjon og uføretrygd antas i liten eller ingen grad å medføre merutgifter til økonomisk sosialhjelp. Årsaken er at de som blir rammet i stor grad vil få supplerende stønad som sikkerhetsnett i stedet.

For stønad til enslige foreldre, og til dels også arbeidsavklaringspenger, kan tiltakene over tid ventes å gi økte kostnader til økonomisk sosialhjelp i kommunene. Arbeids- og sosialdepartementet har derfor, sammen med Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet, samarbei-

det med kommunenes arbeidsgiver-, interesse- og medlemsorganisasjon, KS, for å se nærmere på konsekvensene for kommunesektoren med hensyn til tiltakene for disse ytelsene, jf. nærmere omtale i Prop. 85 L (2016–2017).

For de øvrige ytelsene antas det at merutgiftene til økonomisk sosialhjelp vil bli beskjedne.

Regjeringen vil i forbindelse med Statsbudsjettet 2021 komme tilbake til Stortinget med anslag på merutgifter i kommunene som følge av tiltakene, og forslag til eventuell kompensasjon.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har uttalt at tiltaket i seg selv ikke vil føre til merarbeid for Arbeids- og velferdsetaten, ut over nødvendige endringer i rutiner, rundskriv, vedtaksbrev mv. Endringen vil medføre behov for justeringer i IKT-systemene.

7 Avvikling av folketrygdens særskilte bestemmelser for flyktninger angående rett til visse trygdeytelser og utvidelse av ordningen med supplerende stønad

7.1 Innledning

Folketrygdloven har særskilte bestemmelser som innebærer at flyktninger er unntatt fra lovens ordinære vilkår om botid. Dette gjelder både kravet om tre års botid som er et vilkår for i det hele tatt å ha rett til en del ytelser, og kravet om førti års botid for å ha rett til fulle minsteytelse, slik som garantipensjonen. Disse bestemmelsene gjelder utelukkende for personer med formell flyktningstatus etter reglene i utlendingsloven.

Departementet foreslår å avvikle folketrygdens særskilte bestemmelser om flyktninger, med unntak av bestemmelsene som gjelder for ytelse til gjenlevende ektefelle og barnepensjon.

Det foreslås samtidig å utvide ordningen med supplerende stønad til også å omfatte uføre personer med flyktningstatus, for å sikre disse stønad til livsopphold og for å unngå at vesentlige kostnader veltes over på kommunene når de særskilte bestemmelsene om flyktnings rett til uføretrygd fra folketrygden oppheves.

7.2 Gjeldende rett

For rett til alderspensjon, uføretrygd, ytelse til gjenlevende ektefelle, barnepensjon, arbeidsavklaringspenger, stønad til enslig mor eller far, grunnstønad og hjelpestønad stilles det normalt krav til kvalifiseringsperioder i form av forutgående medlemskap eller trygdetid, jf. kapittel 6.

Pensjoner og uføretrygd har videre bestemmelser om at trygdetid er en faktor i beregningen av ytelsen, slik at ytelsen reduseres forholdsmessig, dersom vedkommende har mindre enn 40 års trygdetid.

Folketrygdloven inneholder imidlertid en rekke særbestemmelser for flyktninger. For flyktninger gjøres det unntak fra kravet til kvalifiseringsperiode og bestemmelsene om avkortning i ytelsene på grunn av manglende trygdetid. Det forutsettes selvfølgelig at de andre vilkårene for

de enkelte ytelsene samtidig er oppfylt, herunder kravene til alder, sykdom, redusert inntektsevne med videre.

For å beholde rett til en ytelse som er innvilget eller beregnet etter de særskilte bestemmelsene for flyktninger, er det et absolutt krav at vedkommende fortsatt er medlem i folketrygden. Dersom medlemskapet opphører, for eksempel ved flytting til utlandet, faller retten til ytelsen og den fordelaktige beregningen bort. Ytelse innvilget eller beregnet etter de særskilte bestemmelsene for flyktninger er altså ikke eksportable. Den ytelsen som i tilfelle vil kunne tas med til utlandet, vil være begrenset til det beløpet flyktningen har rett til, basert på egen opptjening.

Supplerende stønad gis etter lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerende stønad til personar med kort botid i Noreg. Ordningen har som formål å garantere en minsteinntekt for personer som har fylt 67 år og som bor i Norge, men som har kort botid, slik at de ikke har kunnet tjene opp tilstrekkelige alderspensjonsrettigheter i folketrygden. Målgruppen for stønadsordningen er således eldre innvandrere (personer med opphold på humanitært grunnlag og andre) og eldre norske statsborgere som har hatt langvarige opphold i utlandet uten å ha tjent opp tilstrekkelige, eksporterbare pensjonsrettigheter der. Ordningen erstatter vedvarende kommunal sosialhjelp for personer over 67 år, som har fast bopel i Norge.

Det stilles ingen krav om ventetid eller opp-tjent trygdetid for rett til ytelsen. Mottakere må fremme ny søknad hvert år ved personlig frem-møte hos Arbeids- og velferdsetaten.

Ordningen garanterer en samlet inntekt på et nivå tilsvarende folketrygdens minste pensjonsnivå. Det gis imidlertid ikke forsørgingstillegg for ektefelle eller barn. Ordningen er supplementær i forhold til alderspensjon fra folketrygden, noe som utelukker personer som mottar full minstepensjon. Dette gjør at stønaden i dag ikke gis til personer med flyktningstatus. Stønaden gis etter en streng behovsprøving og reduseres dersom

stønadmottakeren eller hans/hennes ektefelle eller samboer har annen arbeids- eller kapitalinntekt eller norsk eller utenlandsk pensjon. Formue over 0,5 G skal også gå til fradrag i ytelsen.

Dersom begge ektefellene har fylt 67 år, er imidlertid reglene for inntektsprøving av supplerende stønad gunstigere, på den måten at ytelsen til hver av ektefellene prøves for seg. Den ene ektefellens inntekt går kun til fradrag i den andres ytelse i den grad inntekten overstiger det garanterte stønadsnivået for ektefeller.

I likhet med den økonomiske behovsprøvingen for å kunne motta sosialhjelp, innebærer også prøvingen etter lov om supplerende stønad ved kort botid en konkret og individuell vurdering.

Supplerende stønad kan ikke eksporteres til personer bosatt i utlandet. Stønadene er også unntatt fra eksport etter EØS-reglene.

7.3 Vurderinger og forslag

I utgangspunktet må det kunne forventes at voksne personer som på grunn av et beskyttelsesbehov får rett til opphold i Norge, etter en rimelig omstillings- og opplæringsperiode etter ankomsten, forsørger seg selv gjennom eget arbeid.

Det er imidlertid åpenbart at enkelte i denne gruppen vil ha en slik alder eller en slik helse-tilstand at deltakelse i arbeidslivet ikke er en realistisk forventning. Med mindre disse personene har betydelige oppsparte midler, hvilket må antas å gjelde svært få, om noen, vil de derfor ha behov for varige overføringer fra offentlige budsjetter for å dekke sine kostnader til livsopphold.

Kostnadene til livsoppholdsytelser for eldre og uføre personer med flyktningstatus bæres i dag av folketrygden. Dagens ordning innebærer at det for personer med flyktningstatus ses bort fra folketrygdlovens krav både for å oppnå rett til ytelsene og for beregning av ytelsene. Flyktninger behandles som om de har full botid, det vil si 40 år, uansett hvilken faktisk botid de har opparbeidet.

Departementet mener at kostnadene forbundet med ytelser til livsopphold for flyktninger som ikke kan forsørge seg selv på grunn av alder eller uførhet, og som på grunn av kort botid ikke har rett til minstenivået i alderspensjon eller uføretrygd, bør løstes ut av folketrygden.

På denne bakgrunn foreslås det å oppheve de særskilte bestemmelsene i folketrygdloven med hensyn til alderspensjon og uføretrygd. De av flyktningene som er over 67 år, vil som nevnt ovenfor kunne få ytelser gjennom ordningen med

supplerende stønad som tilsvarer minsteytelsene for alderspensjon. For å sikre uføre flyktninger stønad til livsopphold og for å unngå at vesentlige kostnader veltes over på kommunene når de særskilte bestemmelsene om flyktningsrett til uføretrygd fra folketrygden oppheves, foreslås det samtidig å utvide ordningen med supplerende stønad til også å omfatte uføre personer med flyktningstatus.

Det foreslås for øvrig å avvikle de særskilte bestemmelsene som gir flyktninger rett til arbeidsavklaringspenger og stønad til enslig mor eller far uavhengig av egen botid. Dette vil medføre at flyktninger behandles likt med nordmenn som har hatt lange utenlandsopphold og andre grupper som har lovlig opphold i Norge. Dersom de særskilte bestemmelsene for arbeidsavklaringspenger og stønad til enslige forsørgere ikke oppheves, vil dessuten den foreslåtte hevingen av botidskravet for disse ytelsene, se kapittel 6, gjelde for alle andre enn flyktninger. Som en konsekvens ville den trygdemessige verdien av flyktningstatusen bli høyere enn i dag.

Et offentlig utvalg som utredet etterlatteytelsene i folketrygden, leverte sin utredning 2. februar 2017, se NOU 2017: 3. De særskilte bestemmelsene om flyktningsrett til ytelse til gjenlevende ektefelle og barnpensjon vil bli vurdert i forbindelse med oppfølgingen av utvalgets utredning.

De foreslåtte endringene ble lagt frem for Stortinget våren 2017, jf. Prop. 85 L (2016–2017). Ved Stortingets behandling 8. juli 2017 oppnådde ikke forslagene flertall.

Departementet viser til Prop. 85 L (2016–2017) for en nærmere omtale av forslaget, og til lovforslaget, folketrygdloven §§ 1-7, 3-2, 3-3, 3-9, 11-2, 12-2, 12-3, 12-12, 12-13, 12-15, 15-2, 17-3, 17-4, 17-7, 18-2, 18-3, 18-5, 19-2, 19-3, 19-8, 20-10 og 22-8.

7.4 Ikraftsetting. Overgangsbestemmelser

Departementet foreslår at lovendringene omtalt i kapitlene 6 og 7 skal tre i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Det tas sikte på at endringene skal gjelde fra 1. oktober 2020. Endringene foreslås gitt virkning for krav som fremsettes etter lovens ikrafttredelse. Endringene kan dermed i utgangspunktet gjøres gjeldende også for personer som har fått innvilget oppholdstillatelse før endringen trådte i kraft.

I Prop. 85 L (2016–2017) Endringer i folketrygdloven, kontantstøtteleven og lov om supple-

rande stønad til personar med kort butid i Noreg (ny inntektsikring for eldre og uføre flyktninger og endrede botidskrav for rett til visse ytelser) ble det foreslått at rett til ytelser etter de særskilte bestemmelsene for flyktninger skulle gjelde for krav om alderspensjon etter folketrygdloven kapitlene 19 og 20 fra personer født i 1956 eller tidligere, som ved lovens ikrafttredelse har vært medlemmer i folketrygden i minst 20 år etter fylte 16 år. Videre ble det foreslått at loven ikke skulle gis virkning for alderspensjon for personer som ved lovens ikrafttredelse allerede mottar uføretrygd etter de særlige reglene for flyktninger, er født i 1956 eller tidligere og som har vært medlemmer i folketrygden i minst 20 år etter fylte 16 år. Ved overgang til alderspensjon skulle disse få pensjon etter de særskilte bestemmelsene for flyktninger. Det samme skulle gjelde personer som har pensjon som gjenlevende ektefelle etter folketrygdloven § 17-5. Forslaget videreføres i proposisjonen her, men slik at «1956» forskyves til «1959».

Departementet foreslår at personer som har fremsatt krav om uføretrygd etter ikrafttredelsestidspunktet fullt ut omfattes av de nye reglene. De nye reglene gjøres ikke gjeldende for personer som allerede mottar uføretrygd, eller ved behandling av krav om uføretrygd som er satt frem før ikrafttredelsestidspunktet. Departementet understreker at flyktninger fortsatt vil kunne ha rett til uføretrygd, men da etter de samme reglene som gjelder for alle andre.

7.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det kan ta mange år før økninger eller reduksjoner i tilstrømmingen av asylsøkere gir utslag på

folketrygdens utgifter. Det vil for eksempel ta mange år før asylsøkerne som kom til Norge i 2015 i særlig grad vil påvirke antallet som får innvilget alderspensjon etter særreglene for flyktninger, ettersom de fleste flyktningene var unge. Arbeids- og velferdsdirektoratet antar derfor at den fulle effekten av tiltaket først vil inntreffe i 2060.

Tiltaket vil samlet gi en innsparing på om lag 1 million kroner i 2020, dersom ikrafttredelse 1. oktober legges til grunn. Grove anslag viser imidlertid at i 2060, da man antar at den fulle effekten vil inntreffe, vil den årlige innsparingen kunne være nær 3 milliarder kroner.

Enkelte av forslagene må ventes å gi noe merutgifter til økonomisk sosialhjelp. Det vises til omtalen av merutgifter for kommunene under punkt 6.5.

En avvikling av særreglene for flyktninger vil ikke i seg selv føre til merarbeid for Arbeids- og velferdsetaten, ut over nødvendige endringer i rutiner, rundskriv, vedtaksbrev mv. Det kreves kun enkelte justeringer i IKT-systemene.

En utvidelse av ordningen med supplerende stønad til også å omfatte uføre flyktninger, vil imidlertid medføre en vesentlig økning i antall søknader om supplerende stønad. Ettersom behandlingen av saker om supplerende stønad i stor grad er basert på manuelle rutiner og personlig oppmøte hos Arbeids- og velferdsetaten, antar Arbeids- og velferdsdirektoratet at en økning i antall saker vil medføre en merbelastning for saksbehandlingen som kan komme til å gi behov for økt bemanning.

De foreslåtte regelverksendringene medfører merkostnader på 33 millioner kroner til administrative forberedelser og IKT-utvikling i Arbeids- og velferdsetaten.

8 Lovtekniske justeringer i folketrygdloven

8.1 Presisering av hva som menes med sykepengegrunnlag (folketrygdloven § 8-10)

I folketrygdloven § 8-10 første ledd står det at «sykepengegrunnlaget er den inntekten som sykepengene skal regnes ut etter».

Formuleringen i folketrygdloven § 8-10 første ledd er upresis, da sykepengegrunnlaget er resultatet av beregningen og ikke den inntekten sykepengene skal regnes ut etter.

Departementet foreslår å endre formuleringen i bestemmelsen slik at det kommer fram at sykepenger skal ytes etter et fastsatt sykepengegrunnlag i § 8-10 første ledd, og at endringen trer i kraft 1. januar 2020. Hvordan sykepengegrunnlaget skal fastsettes framgår av bestemmelsens øvrige ledd.

Endringen er en mindre lovteknisk justering, for å rydde i begrepsbruken i loven slik at misforståelser unngås. Endringen har ingen administrative eller økonomiske konsekvenser.

Departementet viser til lovforslaget, folketrygdloven § 8-10.

8.2 Språklig endring fra sjømann til arbeidstaker på skip (folketrygdloven §§ 8-44, 8-47 og 23-4)

Fra 20. august 2013 ble lov av 30. mai 1975 nr. 18 sjømannsloven erstattet av lov av 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip (skipsarbeidsloven).

Begrepet «sjømann» ble samtidig erstattet av begrepet «arbeidstaker» i den nye skipsarbeiderloven. Tilsvarende endring ble ikke gjort i folketrygdloven.

På bakgrunn av at skipsarbeiderloven har erstattet begrepet «sjømann» med «arbeidstaker» foreslår departementet å endre begrepet «sjømann» i folketrygdloven §§ 8-44, 8-47 og 23-4 til «arbeidstaker på skip», og at endringen trer i kraft 1. januar 2020. Hensikten med forslaget er å harmonisere begrepet i skipsarbeiderloven og folketrygdloven, noe som vil være klargjørende og forenkende. Forslaget er en ren lovteknisk presisering, og har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser.

Departementet viser til lovforslaget, folketrygdloven §§ 8-44, 8-47 og 23-4.

8.3 Oppretting av henvisning i folketrygdloven § 22-17 første ledd

Folketrygdloven § 22-17 gir regler om når det kan ytes renter ved etterbetaling av ytelser som gis etter loven. I bestemmelsens første ledd første punktum er det blant annet angitt at renter ytes i tilfeller som omfattes av folketrygdloven § 22-13 sjette ledd.

Ved lov 21. juni 2019 nr. 35 ble rekkefølgen i folketrygdloven § 22-13 femte til syvende ledd endret, jf. Prop. 75 L (2018–2019) og Innst. 278 L (2018–2019). Endringen trådte i kraft fra 1. juli 2019. Henvisningen i § 22-17 første ledd første punktum til § 22-13 sjette ledd skulle derfor samtidig ha blitt endret til syvende ledd, men dette ble ved en inkurie ikke gjort.

Departementet foreslår at henvisningen nå rettes opp, og at endringen trer i kraft 1. januar 2020. Forslaget er en ren lovteknisk rettelse og har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser.

Departementet viser til lovforslaget, folketrygdloven § 22-17.

9 Endringer i trygderettsloven

9.1 Innledning

Trygderetten har siden 1997 hatt tre ledernivåer – leder, nestleder og avdelingsleder. Nestleder har også fungert som avdelingsleder. Utover å være avdelingsleder, har nestleder ikke hatt andre funksjoner enn å være leders stedfortreder. Organiseringen er modellert etter de ordinære domstoler, nærmere bestemt Oslo tingrett. Oslo tingrett avvirket nestlederordningen for mange år siden.

Departementet foreslår å ta ut bestemmelsen i § 3 om at Trygderetten skal ha en nestleder fra loven.

Departementet mener at Trygderettens organisering bør være opp til Trygderetten selv å bestemme, herunder hvor mange avdelinger det bør være.

Departementet foreslår å ta ut bestemmelsen i § 4 om at Kongen kan bestemme at Trygderetten skal deles i avdelinger.

Trygderetten vil i nærmeste framtid gå over fra papirbasert saksbehandling til elektronisk saksbehandling. Det er i dag flere bestemmelser hvor det forutsettes at dokumenter undertegnes på papir. Som eksempel kan nevnes lovens § 11, tredje ledd hvor det står «Erklæringen om anke må være underskrevet» og til lovens § 22 andre ledd hvor det bestemmes at «En kjennelse er avsagt når den er underskrevet av rettens medlemmer».

Det er derfor behov for å ta inn en bestemmelse om digital signatur i trygderettsloven. Når det gjelder ordet «underskrevet» i denne sammenheng, vises det til forarbeidene til lovendring på bakgrunn av tilsvarende problemstilling i domstolsloven, Prop. 62 L (2017–2018) hvorfra det siteres:

«Ettersom det ikke uttrykkelig er åpnet for elektroniske disposisjoner i prosesslovgivningen, gir ikke e-signaturloven § 6 adgang til å anvende elektronisk signatur i kommunikasjon med og i domstolene. Prosesslovgivningens krav til underskrift, slik disse kravene er formulert i dag, må gjennomgående tolkes som krav til signatur på papir påført for hånd».

Domstolsloven § 197 a ble på denne bakgrunn endret ved lov 22. juni 2018 med ikrafttredelse 1. september 2018.

9.2 Gjeldende rett

Det fremgår av trygderettsloven § 3 at Trygderetten skal ha en leder og en nestleder.

Det fremgår av § 4 at Kongen kan bestemme at Trygderetten kan deles i avdelinger. Ved kongelig resolusjon (1. november 1996 nr. 102) er denne myndigheten delegert til departementet. Spørsmålet om hvordan Trygderetten skal organiseres, herunder hvor mange avdelinger det skal være, er således lagt til departementet.

I dag inneholder trygderettsloven flere bestemmelser hvor dokumenter må undertegnes på papir, jf. § 11 hvor det står «Erklæringen om anke må være underskrevet» og § 22 hvor det står at «En kjennelse er avsagt når den er underskrevet av rettens medlemmer». Dette er til hinder for en heldigital saksbehandling.

9.3 Vurderinger og forslag

Trygderettens organisering er som det fremgår ovenfor modellert etter de ordinære domstoler. Dagens organisering med en leder, en nestleder og avdelingsledere har ikke vært endret siden 1997. Så vidt departementet kjenner til, har ingen av de større tingrettene nestleder i dag.

Departementet mener at spørsmålet om hvordan Trygderetten skal være organisert i større grad bør være opptil Trygderetten selv å bestemme. Det er etter vår vurdering ikke hensiktsmessig at departementet er gitt myndigheten til å bestemme hvor mange avdelinger Trygderetten skal ha.

Det foreslås på denne bakgrunn at lovfestingen av at Trygderetten skal ha en nestleder tas ut av § 3. Videre foreslås det at hjemmelen til å bestemme at Trygderetten skal deles i avdelinger tas ut av § 4.

Underskrift på papir påført for hånd er til hinder for en heldigital saksbehandling. Domstolsloven § 197 a ble på denne bakgrunn endret ved lov 22. juni 2018. Tilsvarende gjelder øvrige domstoler. § 197 a annet ledd lyder nå: «Kreves det med hjemmel i lov underskrift på dokumenter som skal kommuniseres elektronisk, er elektronisk signering likestilt med underskrift når den tekniske løsningen som benyttes sikrer notoritet for signaturen. Det samme gjelder der det med hjemmel i lov kreves underskrift på rettslige avgjørelser.»

Arbeids- og sosialdepartementet har vurdert forskjellige lovtekniske måter for å innarbeide en tilsvarende hjemmel for Trygderetten til elektronisk signatur av kjennelser, ankeerklæringer mv. Etter departementets vurdering er den beste løsningen å ta inn hele teksten inn i trygderettsloven i stedet for en eller flere henvisninger til domstolsloven, for å være uavhengig av eventuelle senere endringer i domstolsloven. For rettsanvender vil det også være bedre å finne alt i en lov framfor å måtte søke i flere lover. Dette er spesielt viktig i en lov som også leses av medlemmer i folke-

trygden uten juridisk eller annen form for spesialkompetanse.

Departementet mener at den mest oversiktlige, enkleste og beste løsningen er at en tilsvarende ordlyd som i dag er inntatt i domstolsloven § 197 a annet ledd tas inn som et nytt fjerde ledd i trygderettsloven § 31 Melding om kjennelse mv. Meningsinnholdet i trygderettslovens bestemmelser skal, så langt det passer, være det samme.

Departementet foreslår at de tre endringene trer i kraft 1. januar 2020.

Departementet viser til lovforslaget, trygderettsloven §§ 3, 4 og 31.

9.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene har ytterst begrensede økonomiske eller administrative konsekvenser.

Forslaget om elektronisk signatur vil kunne føre til bedre saksbehandling for Trygderetten, og kan på sikt gi reduserte utgifter.

10 Avvikling av fire tilleggsstønader i arbeidsmarkedsloven

10.1 Innledning

I Prop. 1 S (2019–2020) er det lagt opp til at mottakere av tiltakspenger, på samme måte som personer med dagpenger under arbeidsløshet som deltar på arbeidsmarkedstiltak, bare bør kunne få dekket stønad til reiseutgifter i tillegg til livsoppholdsyttelsen.

Departementet foreslår derfor å avvikle tilleggsstønadene som gis etter arbeidsmarkedsloven § 13 til dekning av utgifter til læremidler, bolig, flytting og tilsyn av barn og andre familiemedlemmer.

10.2 Gjeldende rett

Deltakere i arbeidsmarkedstiltak kan etter arbeidsmarkedsloven § 13 få tiltakspenger dersom de ikke mottar lønn fra tiltaksarrangøren eller har rett til å få dekket sine utgifter til livsopphold på annen måte. En tiltaksdeltaker som mottar tiltakspenger, kan i tillegg til tiltakspengene få tilleggsstønader til dekning av utgifter vedkommende har som følge av tiltaksdeltakelsen.

Tilleggsstønadene dekker helt eller delvis nødvendige merutgifter til læremidler, bolig, flytting, reiseutgifter og tilsyn av barn og andre familiemedlemmer. Formålet er å gi helt eller delvis dekning av utgifter som arbeidssøkeren får som følge av at han eller hun deltar i et arbeidsmarkedstiltak.

Tilleggsstønadene etter arbeidsmarkedsloven § 13 kan også gis til deltakere på arbeidsmarkedstiltak som ikke får utbetalt tiltakspenger på grunn av at de er innsatt i fengsel, og til tiltaksdeltakere som deltar i arbeidsmarkedstiltak som en del av et kvalifiseringsprogram, jf. kapittel 4 i lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.

Tiltaksdeltakere som mottar dagpenger under arbeidsløshet etter folketrygdloven kapittel 4 mens de deltar på arbeidsmarkedstiltak, kan bare få stønad til dekning av reiseutgifter, se arbeidsmarkedsloven § 13 andre ledd, tredje punktum.

10.3 Vurderinger og forslag

Departementet mener at tiltaksdeltakere som ikke har opptjent rett til dagpenger under arbeidsløshet, ikke bør kunne få flere tilleggsstønader enn tiltaksdeltakere som har tjent opp rett til dagpenger. Det foreslås derfor at tilleggsstønadene som gis etter arbeidsmarkedsloven § 13 andre ledd til dekning av utgifter til læremidler, bolig, flytting og tilsyn av barn og andre familiemedlemmer, blir avviklet, og at endringen trer i kraft 1. januar 2020.

Den foreslåtte endringen berører ikke de tilleggsstønadene som kan gis til personer med nedsatt arbeidsevne som deltar i arbeidsrettede tiltak etter folketrygdloven § 11 A-4, og tilleggsstønadene som gis til enslige og gjenlevende som gjennomfører nødvendig utdanning etter folketrygdloven § 15-11, jf. §§ 16-9 og 17-9. Det vil si at disse gruppene fortsatt vil kunne få tilleggsstønader etter folketrygdloven til dekning av utgifter til læremidler, bolig, flytting og barne-tilsyn.

Departementet viser til lovforslaget, arbeidsmarkedsloven § 13.

10.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Endringen innebærer en reduksjon i utgiftene til tiltakspenger under kap. 634, post 76 på om lag 38,7 mill. kroner i 2020 og ytterligere 16 mill. kroner i 2021. Det er anslått en samlet utgiftsreduksjon på 54 mill. kroner under post 76 som følge av endringen.

Personer som på grunn av sykdom, skade eller lyte har fått nedsatt arbeidsevnen i en slik grad at han eller hun hindres i å beholde eller skaffe seg inntektsgivende arbeid kan fylle vilkårene for tilleggsstønader etter bestemmelsene i folketrygdloven kapittel 11 A. Endringene i regelverket for tilleggsstønader som gis etter arbeidsmarkedsloven § 13, vil derfor føre til økte utgifter til tilleggsstønader etter folketrygdloven kapittel 11 A, som bevilges over kap. 2650,

post 71. Det er anslått at endringen vil innebære en utgiftsøkning på posten på 7,7 mill. kroner i

2020. Helårseffekten er anslått til 11 mill. kroner.

11 Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget

11.1 Merknader til endringene i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd

Til innholdsfortegnelsen i kapittel 1

Sjuende strekpunkt i innholdsfortegnelsen utgår som følge av at § 1-7 oppheves. Nåværende åttende, niende og tiende strekpunkt blir sjuende, åttende og niende strekpunkt.

Til § 1-7

Paragrafen som inneholder en definisjon av begrepet flyktning, oppheves som følge av at særreglene om flyktninger i folketrygden foreslås avvirket, med unntak av særreglene for ytelser til gjenlevende ektefelle og barn i kapitlene 17 og 18. Det er innarbeidet egne bestemmelser for flyktninger i disse kapitlene. Se merknadene til §§ 3-2, 3-3, 17-3, 17-4, 17-7, 18-2, 18-3 og 18-5.

Se kapittel 7.

Til § 3-2

Bestemmelsen i *andre ledd* om vilkår om forutgående trygdetid for rett til grunnpensjon endres til fem år. Dette innebærer en skjerping av kravet om forutgående trygdetid.

Sjette ledd om at en flyktning som er medlem i trygden, får full grunnpensjon uten hensyn til bestemmelsene om trygdetid, oppheves som følge av at særreglene om flyktninger i folketrygdloven foreslås avvirket. Bestemmelsen er innarbeidet i §§ 17-7 og 18-5.

Se kapittel 6 og 7.

Til § 3-3

Sjuende ledd om at flyktning (§ 1-7) som er medlem i trygden, får fullt særtillegg uten hensyn til bestemmelsene om trygdetid, oppheves som følge av at særreglene om flyktninger foreslås avvirket. Bestemmelsen er innarbeidet i §§ 17-7 og 18-5.

Nåværende åttende ledd blir sjuende ledd.

Se kapittel 7.

Til § 3-5

Femte ledd om avrunding av trygdetid endres som følge av at trygdetiden økes fra tre til fem år i § 3-2.

Se kapittel 6.

Til § 3-8

I bestemmelsen i *andre ledd* endres vilkåret om poengår for rett til tilleggspensjon fra tre til fem år.

Se kapittel 6.

Til § 3-9

Bestemmelsen i *tredje ledd tredje punktum* om at vilkåret om minst ti års trygdetid før 1967 for rett til tilleggspensjon ikke gjelder for flyktninger som er medlemmer i trygden, oppheves som følge av at særreglene om flyktninger i folketrygdloven foreslås avvirket. Videre anses bestemmelsen i tredje ledd tredje punktum å være uaktuell også for gjenlevende, ettersom persongruppen bestemmelsen er rettet mot normalt sett ikke vil være yrkesaktive og opptjene rett til pensjon.

Se kapittel 7.

Til § 6-3

Paragrafen gir regler om hvilke nødvendige ekstrautgifter på grunn av sykdom, skade eller lyte som kan dekkes. Med endringen vil det ikke lenger ytes grunnstønad til teksttelefon og i særlige tilfeller til vanlig telefon til nye tilfeller etter bokstav d. Det vil heller ikke ytes stønad til bruk av proteser, støttebandasje o.l. for nye tilfeller etter bokstav e. Bokstav d og e i § 6-3 første ledd vil bli stående tomme.

Se kapittel 2.

Til § 8-10

Bestemmelsen gjelder definisjon av sykepengegrunnlag. Departementet foreslår å endre formuleringen i bestemmelsen slik at det kommer fram at sykepenge skal ytes etter et fastsatt sykepengegrunnlag i § 8-10 første ledd. Hvordan syke-

pengegrunnlaget skal fastsettes framgår av bestemmelsens øvrige ledd. Endringen er en mindre lovteknisk justering, for å rydde i begrepsbruken i loven slik at misforståelser unngås.

Se kapittel 8.1.

Til § 8-44

Lovendringene er ren språklig harmonisering av disse bestemmelsene med lov av 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip (skipsarbeidsloven).

Se kapittel 8.2.

Til § 8-47

Lovendringene er ren språklig harmonisering av disse bestemmelsene med lov av 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip (skipsarbeidsloven).

Se kapittel 8.2.

Til § 8-49

Bestemmelsen gir regler om rett til sykepenger for et medlem som mottar tiltakspenger i stedet for dagpenger under arbeidsløshet mens vedkommende deltar på et arbeidsmarkeditak. Når muligheten til å kunne velge mellom tiltakspenger og dagpenger avvikles fra 1. januar 2020, har § 8-49 *tredje ledd* ikke lenger noen praktisk betydning, og leddet oppheves derfor. Nåværende fjerde til sjette ledd blir tredje til femte ledd.

Se kapittel 3.

Til innholdsfortegnelsen i kapittel 11

Henvisningen til § 11-21 i *sjuende strekpunkt* tas ut som følge av at § 11-21 oppheves.

Til § 11-2

Bestemmelsen i *første ledd* om at det er et vilkår for rett til arbeidsavklaringspenger at vedkommende har vært medlem i minst tre år umiddelbart før fremsettelse av krav endres til fem år. Dette innebærer en skjerpning av kravet om forutgående trygdetid.

Bestemmelsen i *tredje ledd* om at vilkåret i første ledd om forutgående medlemskap for rett til arbeidsavklaringspenger ikke gjelder for en flyktning som er medlem i trygden, oppheves som følge av at særreglene om flyktninger i folketrygdloven foreslås avviklet.

Se kapittel 6 og 7.

Til § 11-20

Bestemmelsen gir regler om størrelsen på arbeidsavklaringspenger, herunder årlig minsteytelse. I første ledd *nytt tredje punktum* endres minsteytelsen til 2/3 av to ganger grunnbeløpet for mottakere under 25 år.

Se kapittel 4.

Til § 11-21

Bestemmelsen gir rett til en minsteytelse på 2,44 ganger grunnbeløpet for personer som fikk arbeidsevnen nedsatt før fylte 26 år. Denne bestemmelsen oppheves og innebærer at minsteytelsen for denne gruppen vil framgå av § 11-20.

Se kapittel 4.

Til § 11 A-4

Bestemmelsen gir regler om tilleggsstønader til dekning av utgifter som et medlem med nedsatt arbeidsevne har i forbindelse med gjennomføring av et arbeidsrettet tiltak. I *andre ledd bokstav d* gis det nærmere regler om stønad til barnetilsyn og tilsyn og pleie av andre familiemedlemmer. Stønaden til tilsyn og pleie av andre familiemedlemmer avvikles og andre ledd bokstav d er oppdatert i tråd med dette.

Se kapittel 5.

Til § 12-2

Første ledd som gjelder krav til forutgående medlemskap i trygden for rett til uføretrygd, endres i samsvar med at kravet til tilknytning til folketrygden for rett til ytelser foreslås økt fra tre til fem år.

Bestemmelsen i *andre ledd* om at vilkåret i første ledd om forutgående medlemskap for rett til uføretrygd ikke gjelder for en flyktning som er medlem i trygden, oppheves som følge av at særreglene om flyktninger i folketrygdloven foreslås avviklet.

Nåværende tredje og fjerde ledd blir andre og tredje ledd.

Se kapittel 6 og 7.

Til § 12-3

Henvisningen i *tredje ledd første punktum* til «§ 12-2 tredje og fjerde ledd» er endret til «§ 12-2 andre og tredje ledd» som følge av at nåværende § 12-2 andre ledd foreslås opphevet. Tredje ledd *andre punktum* er omformulert som følge av at sær-

reglene om flyktninger i folketrygdloven foreslås avviklet.

Se kapittel 7.

Til § 12-12

Henvisningen i *fjerde ledd* til «§ 12-2 tredje ledd» er endret til «§ 12-2 andre ledd» som følge av at nåværende § 12-2 andre ledd oppheves. Henvisningen i *femte ledd* til «§ 12-2 fjerde ledd» er endret til «§ 12-2 tredje ledd» av samme grunn.

Se kapittel 7.

Til § 12-13

Bestemmelsen i *fjerde ledd andre punktum* om at ytelsen til en flyktning som er medlem i folketrygden, ikke skal settes lavere enn minsteytelsen etter andre ledd uten avkortning for trygdetid, oppheves som følge av at særreglene om flyktninger i folketrygdloven foreslås avviklet.

Se kapittel 7.

Til § 12-15

Andre ledd andre punktum om at barnetillegg til en flyktning som er medlem i folketrygden, ikke avkortes på grunn av manglende trygdetid, oppheves som følge av at særreglene om flyktninger i folketrygdloven foreslås avviklet.

Se kapittel 7.

Til § 12-17

Første ledd bokstav a endres i samsvar med at kravet til tilknytning til folketrygden for rett til ytelser foreslås økt fra tre til fem år i § 12-2.

Se kapittel 6.

Til § 15-2

Første ledd som gjelder krav til forutgående medlemskap i trygden for rett til ytelser, endres i samsvar med at kravet til tilknytning til folketrygden for rett til ytelser foreslås økt fra tre til fem år.

Bestemmelsen i *andre ledd* om at vilkåret i første ledd om forutgående medlemskap for rett til ytelser som enslig mor eller far ikke gjelder for en flyktning som er medlem i trygden, oppheves som følge av at særreglene om flyktninger i folketrygdloven foreslås avviklet.

Nåværende tredje ledd blir andre ledd.

Se kapittel 6 og 7.

Til § 15-11

Bestemmelsen gir regler om tilleggsstønader til dekning av utgifter som en enslig mor eller far har i forbindelse med gjennomføring av utdanning eller opplæring som yrkesrettet aktivitet. I *første ledd bokstav d* og i *tredje ledd* gis det nærmere regler om stønad til barnetilsyn og tilsyn og pleie av andre familiemedlemmer. Stønad til tilsyn og pleie av andre familiemedlemmer avvikles, og første ledd bokstav d og tredje ledd er oppdatert i tråd med dette. I tillegg er tredje ledd oppdatert slik at Arbeids- og velferdsetaten skrives med stor bokstav.

Se kapittel 5.

Til § 16-2

Første ledd som gjelder krav til forutgående medlemskap i trygden for rett til ytelser, endres i samsvar med at kravet til tilknytning til folketrygden for rett til ytelser foreslås økt fra tre til fem år.

Se kapittel 6.

Til § 17-3

Første ledd som gjelder krav til forutgående medlemskap i trygden for rett til ytelser, endres i samsvar med at kravet til tilknytning til folketrygden for rett til ytelser foreslås økt fra tre til fem år.

Fordi § 1-7 om definisjon av flyktning foreslås opphevet som følge av at særreglene for flyktninger i folketrygdloven foreslås avviklet, men videreført for pensjon til gjenlevende ektefelle, er ordlyden i *første ledd bokstav c* justert.

Ordlyden i *tredje ledd* som bestemmer at vilkårene i første ledd for rett til pensjon eller overgangsstønad ikke gjelder når den gjenlevende er flyktning og medlem i trygden, justeres som følge av at definisjonen i § 1-7 oppheves.

Se kapittel 6 og 7.

Til § 17-4

Bestemmelsen som gjelder flyktninger i *fjerde ledd andre punktum*, justeres som følge av at definisjonen i § 1-7 oppheves.

Se kapittel 7.

Til § 17-7

Bestemmelsen i § 3-2 sjettede ledd om at en flyktning som er medlem i trygden, får full grunnpen-

sjon uten hensyn til bestemmelsene om trygdetid, er innarbeidet i § 17-7 *andre ledd* som følge av at særreglene om flyktninger i folketrygdloven foreslås avvirket for alderspensjon etter kapittel 19, men videreført for pensjon til gjenlevende ektefelle. Det samme gjelder bestemmelsen om særtillegg i § 3-3 sjuende ledd, som er innarbeidet i § 17-7 *fjerde ledd*. Endringen medfører ikke realitetsendringer.

Se kapittel 7.

Til § 18-2

Første ledd som gjelder krav til forutgående medlemskap i trygden for rett til barnpensjon, endres i samsvar med at kravet til tilknytning til folketrygden for rett til ytelser foreslås økt fra tre til fem år.

Bestemmelsen i *tredje ledd* om at vilkåret i første ledd om forutgående medlemskap for rett til barnpensjon ikke gjelder når barnet eller en av foreldrene er flyktning og medlem i trygden, er justert som følge av at definisjonen i § 1-7 oppheves.

Se kapittel 6 og 7.

Til § 18-3

Bestemmelsen som gjelder flyktninger i *tredje ledd andre punktum* er justert som følge av at definisjonen i § 1-7 oppheves.

Se kapittel 7.

Til § 18-5

Bestemmelsen i § 3-2 sjette ledd og § 3-3 sjuende ledd om at en flyktning som er medlem i trygden, får full grunnpensjon og fullt særtillegg uten hensyn til bestemmelsene om trygdetid, er innarbeidet i § 18-5 *første og andre ledd* som følge av at særreglene om flyktninger i folketrygdloven foreslås avvirket for alderspensjon etter kapittel 19, men videreført for barnpensjon. Endringen medfører ikke realitetsendringer.

Se kapittel 7.

Til § 19-2

Første ledd som gjelder krav til forutgående trygdetid for rett til alderspensjon, endres i samsvar med at kravet til tilknytning til folketrygden for rett til ytelser foreslås økt fra tre til fem år.

Bestemmelsen i *andre ledd bokstav c* om at vilkåret i første ledd om tre års trygdetid for rett til

alderspensjon ikke gjelder flyktning som er medlem i trygden, oppheves som følge av at særreglene om flyktninger i folketrygdloven foreslås avvirket.

Se kapittel 6 og 7.

Til § 19-3

Bestemmelsen i § 19-3 *fjerde ledd andre punktum* som gjelder beregning av alderspensjon til flyktning, oppheves som følge av at særreglene om flyktninger i folketrygdloven foreslås avvirket.

Se kapittel 7.

Til § 19-8

Første ledd endres i samsvar med at kravet til trygdetid foreslås økt fra tre til fem år i § 19-2.

Sjuende ledd om at en flyktning som er medlem i trygden, har rett til et pensjonsnivå som nevnt i andre til sjetten ledd uten hensyn til bestemmelsen i første ledd om trygdetid, oppheves som følge av at særreglene om flyktninger i folketrygdloven foreslås avvirket.

Nåværende åttende og niende ledd blir sjuende og åttende ledd.

Se kapittel 6 og 7.

Til § 20-10

Første og andre ledd endres i samsvar med at kravet til tilknytning til folketrygden for rett til ytelser foreslås økt fra tre til fem år.

Bestemmelsen i *fjerde ledd første punktum* om at en flyktning som er medlem i trygden, får full garantipensjon uten hensyn til bestemmelsene om trygdetid i første og andre ledd, tas ut som følge av at særreglene om flyktninger i folketrygdloven foreslås avvirket.

Fjerde ledd andre punktum (som blir fjerde ledd) omformuleres som følge av dette.

Femte ledd andre punktum om at garantipensjon beregnet på grunnlag av fjerde ledd første punktum bare beholdes lenge vedkommende er medlem i trygden, utgår som følge av at fjerde ledd første punktum oppheves.

Se kapittel 6 og 7.

Til § 22-8

Bestemmelsen etablerer hjemmel til å gjøre fra-drag i etterbetalt uføretrygd tilsvarende for mye utbetalt supplerende stønad i perioden som etterbetalingen gjelder. For tilfeller med justering av trygdetid vil dette innebære at hele etterbetalin-

gen går til dekning av for mye utbetalt supplerende stønad.

Se kapittel 7.

Til § 22-17

Endringen gjelder oppretting av henvisningen i første ledd første punktum til § 22-13 sjette ledd, slik at det henvises til riktig ledd etter at rekkefølgen av femte til syvende ledd ble endret ved lov 21. juni 2019 nr. 35. Riktig henvisning skal være syvende ledd.

Se kapittel 8.3.

Til § 23-4

Lovendringene er ren språklig harmonisering av disse bestemmelsene med lov av 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip (skipsarbeidsloven).

Se kapittel 8.2.

11.2 Merknader til endringer i lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten

Til § 3

Endringen innebærer at ordningen med nestleder avvikles i loven.

Se kapittel 9.

Til § 4

Bestemmelsen om at Kongen kan bestemme at Trygderetten skal deles i avdelinger tas ut, og overlater til Trygderetten selv å vurdere sin organisering. Ordningen med at Kongen kan fastsette nærmere regler om rettens arbeidsordning og administrasjon videreføres.

Se kapittel 9.

Til § 31

Endringen innebærer at trygderettsloven har tilsvarende bestemmelse om elektronisk signatur som i domstolsloven § 197 a. Det forutsettes at den elektroniske kommunikasjonen skjer ved bruk av en betryggende teknisk løsning. Dette må vurderes konkret, og vil kunne endre seg over tid.

Se kapittel 9.

11.3 Merknader til endringen i lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester

Til § 13

Bestemmelsen gir blant annet regler om tiltakspenger og tilleggsstønader til deltakere på arbeidsmarkedstiltak. Bestemmelsen endres slik at det som tillegg til tiltakspengene nå bare vil kunne gis stønad til reiseutgifter, mens de andre tilleggsstønadene avvikles. Bestemmelsen er oppdatert i tråd med dette.

Se kapittel 10.

11.4 Merknader til endringene i lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerende stønad til personar med kort butid i Noreg

Til § 1

Bestemmelsen om lovens formål er endret som følge av at loven skal omfatte både personer over 67 år og uføre flyktninger. Ordet pensjon er erstattet med «ytingar» slik at både pensjon og uføretrygd er omfattet av ordlyden.

Se kapittel 7.

Til § 2

I *første punktum* er tilføyd en bestemmelse med definisjon av «flyktning» som knyttes opp mot utlendingsloven § 28, tilsvarende som folketrygdloven § 1-7.

I *andre punktum* er ufør flyktning definert som *en flyktning som ikke har fylt 67 år og som fyller vilkårene i folketrygdloven §§ 12-4 til 12-7*. Dette innebærer at uføre flyktninger som fyller de aldersmessige, medisinske og de ervervs-messige vilkårene i folketrygdloven §§ 12-4 til 12-7, også er omfattet av loven. Det må dermed være fattet vedtak om tilståelse av uføretrygd, eller vedtak om avslag på grunn av manglende forutgående medlemskap, men hvor de nevnte vilkårene er oppfylt.

Nåværende første, andre og tredje ledd blir andre, tredje og nytt fjerde ledd.

Se kapittel 7.

Til § 3

Gjeldende *første ledd første punktum* bestemmer at supplerende stønad gis til personer som har fylt 67 år som er bosatt i Norge. Bestemmelsen er

supplert slik at uføre flyktninger også er omfattet av loven.

Til § 5

Paragrafen omhandler nivået på full supplerende stønad.

Første ledd som omhandler stønadsnivået for mottakere som har fylt 67 år, er endret som følge av at uføre flyktninger inkluderes i ordningen.

Andre ledd er nytt og omhandler stønadsnivået på supplerende stønad til uføre flyktninger. For en mottaker som bor alene og for stønadsmottakere med ektefelle som ikke har fylt 67 år og som ikke er ufør flyktning, utgjør full stønad etter *bokstav a* 2,48 ganger grunnbeløpet, se folketrygdloven § 12-13 andre ledd siste punktum. For alle andre utgjør full stønad 2,28 ganger grunnbeløpet, se *bokstav b*.

For uføre flyktninger med en uføregrad under 100 prosent, vil nivået på full supplerende stønad inneholde en minstegaranti på husholdningens samlede inntekt, bare i den utstrekning at restarbeidsevnen utnyttes fullt ut. Dette oppnås ved at fradrag for arbeidsinntekt ikke kan settes lavere enn forventet inntekt etter uførhet, se merknad til § 6.

Se kapittel 7.

Til § 6

Paragrafen gjelder hvilke typer inntekt som går til fradrag i supplerende stønad. Gjeldende første ledd er delt opp i første og andre ledd.

I *første ledd* videreføres nåværende første ledd første punktum med hovedregelen om inntekt som skal gå til fradrag i supplerende stønad.

Andre ledd er en videreføring av første ledd andre punktum som inneholder reglene om fradrag i ytelsen til stønadstakeren for inntekt som ektefellen mv. over 67 år har. Uføre flyktninger skal omfattes av den samme inntektsprøvingsregelen. Både andre ledd *første og andre punktum* er tilføyd et «likevel» for å tydeliggjøre at reglene i andre ledd er unntak fra hovedregelen i første ledd.

Dersom ektefellen enten har fylt 67 år eller er ufør flyktning, skal dennes inntekt bare gå til fradrag i stønadsmottakerens supplerende stønad dersom ektefellens inntekt er så høy at ektefellen selv ikke har rett til noe supplerende stønad. Dette gjelder uavhengig av om ektefellens inntekt er alderspensjon, arbeidsinntekt mv. eller supplerende stønad.

Når ektefellen har fylt 67 år, følger det av *første punktum* at det skal være et «fribeløp» tilsvarende

full supplerende stønad med ordinær sats for personer over 67 år før inntekten går til fradrag i stønadsmottakerens supplerende stønad. Kun inntekt utover satsen for full stønad skal gå til avkortning. Dette sikrer ektepar, som begge har rett til supplerende stønad, en samlet husholdningsinntekt tilsvarende minstenivå for ektepar med full trygdetid.

Som en følge av at § 5 er tilføyd et nytt andre ledd for å inkludere uføre, er henvisningen i første punktum endret til § 5 «første ledd» bokstav b.

Uføre flyktninger gis etter andre ledd *andre punktum* den samme fradragsregelen, men slik at «fribeløpet» når ektefellen er ufør flyktning er lik minste årlige ytelse for uføretrygd med ordinær sats, jf. henvisningen til § 5 andre ledd bokstav b.

§ 6 andre ledd, som blir *nytt tredje ledd* og som lister opp hvilke typer inntekt som skal gå til fradrag i supplerende stønad, er noe omredigert.

Bokstav a om arbeidsinntekt videreføres uendret.

Departementet ser behov for å presisere hvilke inntekter som er å regne som ytelser til livsopphold fra folketrygden i *bokstav b*. Dette gjelder sykepenger, foreldrepenger, adopsjonspenger, svangerskapspenger, pleiepenger, omsorgspenger, overgangsstønad, dagpenger og arbeidsavklaringspenger. Uføretrygd er tilføyd i listen over de ytelsene som skal gå til fradrag. I bokstav b er det presisert at dette også skal gjelde forsørgingstillegg, hvilket er i tråd med dagens praksis.

Ettersom ordningen nå skal omfatte uføre flyktninger under 67 år, er det behov for også å gjøre fradrag for ytelser som i liten grad har vært aktuelle for den nåværende personkretsen. Etter fjerde ledd *bokstav c* skal det derfor også gjøres fradrag for kontantstøtte, introduksjonsstønad for nyankomne innvandrere, kvalifiseringsstønad og ektefellebidrag.

Bokstav d, som svarer til gjeldende bokstav c, er tilføyd «uføretrygd og andre ytingar til livsopphold». Som i bokstav b er det presisert at dette også skal gjelde forsørgingstillegg, hvilket er i tråd med dagens praksis.

Bokstav e om kapitalinntekter videreføres uendret.

Ny bokstav f klargjør gjeldende bokstav d når det gjelder fradrag for ytelser fra utlandet. Bestemmelsen tydeliggjør at alle typer inntekt nevnt i bokstavene a til e skal gå til fradrag, også om inntekten stammer fra utlandet. Norske og utenlandske inntekter blir behandlet på samme måte.

Nytt fjerde ledd regulerer hvordan fradrag for arbeidsinntekt i supplerende stønad til flyktninger med uføregrad lavere enn 100 prosent skal gjennomføres. Når uføregraden blir fastsatt, tas det stilling til om, og i så fall hvor mye, den uføre flyktningen kan forventes å jobbe. På denne måten fastsettes personens restinntektsevne. For personer som er helt uføre, vil restinntektsevnen være 0 prosent. For personer som bare har delvis nedsatt inntektsevne, skal den fastsatte inntekten etter uførhet legges til grunn for reduksjon i den supplerende stønaden, dersom vedkommendes faktiske inntekt er lavere.

Se kapittel 7.

Til § 10

Paragrafen omhandler justeringer i fastsatt stønad som følge av endringer i inntektsforhold mv. Gjeldende andre ledd er delt opp i andre og nytt tredje ledd for å skille mellom regulering av stønadsnivå (andre ledd) og regulering av fradrag (nytt tredje ledd).

Ved endringer i minste pensjonsnivå følger det av *andre ledd* at supplerende stønad skal regule-

res i tråd med endringen. På grunn av innføringen av et nytt stønadsnivå for uføre flyktninger jf. § 5 andre ledd, er det gjort en tilføyelse om at den supplerende stønaden skal reguleres også som følge av endringer i grunnbeløpet. Det er i tillegg gjort en liten justering i ordlyden som følge av disse endringene.

På grunn av at uføre flyktninger omfattes av ordningen, er det i *tredje ledd* tatt inn en bestemmelse om at uføretrygd og andre ytelser som er direkte knyttet til grunnbeløpet eller blir regulert etter tilsvarende regler som for alderspensjon fra folketrygden, skal reguleres i tråd med endringene i disse ytelsene.

Se kapittel 7.

Arbeids- og sosialdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (samleproposisjon høsten 2019).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

Kapittel 1 innholdsfortegnelsen sjuende strekpunkt oppheves.

Nåværende åttende, niende og tiende strekpunkt blir sjuende, åttende og niende strekpunkt.

§ 1-7 oppheves.

§ 3-2 sjetzte ledd oppheves.

§ 3-3 sjuende ledd oppheves. Nåværende åttende ledd blir sjuende ledd.

§ 3-9 tredje ledd tredje punktum oppheves.

§ 6-3 første ledd bokstavene d og e oppheves.

§ 8-10 første ledd skal lyde:

Sykepenger ytes etter et fastsatt sykepengegrunnlag.

§ 8-44 første ledd bokstav a skal lyde:

a) Det kan ytes sykepenger til et medlem som er arbeidsufør som *arbeidstaker på skip*, selv om vedkommende ikke ellers er arbeidsufør.

§ 8-47 tredje ledd bokstav b skal lyde:

b) da en *arbeidstaker på skip* i utenriksfart avspaserer opparbeidet fritid,

§ 8-49 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde til sjetzte ledd blir tredje til femte ledd.

I kapittel 11 skal innholdsfortegnelsen sjuende strekpunkt lyde:

– beregning av arbeidsavklaringspenger står i §§ 11-19 og 11-20

§ 11-2 tredje ledd oppheves.

§ 11-20 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:
For medlem under 25 år er minste årlige ytelse 2/3 av to ganger grunnbeløpet.

§ 11-21 oppheves.

§ 11 A-4 andre ledd bokstav d skal lyde:

d) nødvendige utgifter til *barnetilsyn* i forbindelse med utredning eller gjennomføring av et arbeidsrettet tiltak,

§ 12-2 andre ledd oppheves. Nåværende tredje og fjerde ledd blir andre og tredje ledd.

§ 12-3 tredje ledd skal lyde:

Uføretrygd etter § 12-2 *andre* og *tredje* ledd om unntak fra medlemskap i folketrygden fram til uføretidspunktet beholdes bare så lenge vedkommende er medlem i folketrygden. Det samme gjelder uføretrygd på grunnlag av § 12-13 tredje ledd om uføretrygd til unge *uføre*.

§ 12-12 fjerde og femte ledd skal lyde:

Når vilkåret om forutgående medlemskap oppfylles etter § 12-2 *andre* ledd, regnes framtidig trygdetid tidligst fra det tidspunktet vedkommende sist ble medlem i folketrygden. Tidsrommet fram til dette tidspunktet regnes som opp-tjeningstid.

Framtidig trygdetid medregnes ikke når uføretrygd gis etter § 12-2 *tredje* ledd.

§ 12-13 fjerde ledd andre punktum oppheves.

§ 12-15 andre ledd andre punktum oppheves. Nåværende tredje punktum blir andre punktum.

§ 15-2 andre ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir andre ledd.

§ 15-11 første ledd bokstav d skal lyde:

d) nødvendige utgifter til tilsyn for *barn* i forbindelse med *utredning* eller gjennomføring av utdanningen,

§ 15-11 tredje ledd skal lyde:

Stønad til tilsyn for *barn etter første ledd bokstav d)* kan også gis til et medlem som står tilmeldt *Arbeids- og velferdsetaten* som reell arbeidssøker etter § 15-6 første ledd bokstav b.

§ 17-3 første ledd bokstav c skal lyde:

c) *hadde oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 28 og var medlem i trygden.*

§ 17-3 tredje ledd skal lyde:

Vilkåret i første ledd gjelder ikke når den gjenlevende *har oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 28 og er medlem i trygden.*

§ 17-4 fjerde ledd bokstav c andre punktum skal lyde:

Det samme gjelder pensjon eller overgangsstonad til *en person som har oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 28 og som får pensjonen beregnet på grunnlag av bestemmelsene i § 17-7 andre og fjerde ledd.*

§ 17-7 andre ledd skal lyde:

Grunnpensjonen fastsettes på grunnlag av den avdødes trygdetid etter bestemmelsene i §§ 3-2 og 3-7. *En person som har oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 28 og er medlem i trygden, får full grunnpensjon uten hensyn til bestemmelsene om trygdetid.*

§ 17-7 fjerde ledd skal lyde:

Særtillegget fastsettes etter bestemmelsene i § 3-3. *En person som har oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 28 og er medlem i trygden, får fullt særtillegg uten hensyn til bestemmelsene om trygdetid.*

§ 18-2 tredje ledd skal lyde:

Vilkåret i første ledd gjelder ikke når barnet eller en av foreldrene *er innvilget oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 28 og er medlem i trygden.*

§ 18-3 tredje ledd andre punktum skal lyde:

Det samme gjelder barnpensjon etter unntaksbestemmelsene for *personer som er innvilget oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 28, og tilleggspensjon som etter § 18-5 andre ledd gis til foreldreløse barn på grunnlag av bestemmelsene for unge uføre i §§ 3-22 og 12-3 tredje ledd.*

§ 18-5 første og andre ledd skal lyde:

Dersom en av foreldrene er død, skal pensjonen for det første barnet utgjøre 40 pst. av grunn-

beløpet. Pensjonen for hvert av de øvrige barna utgjør 25 pst. av grunnbeløpet. Hvis den gjenlevende av foreldrene får eller ville ha fått redusert pensjon på grunn av manglende trygdetid, blir barnpensjonen tilsvarende redusert. *Dersom en av foreldrene eller barnet er innvilget oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 28 og barnet er medlem i trygden, gis det full pensjon uten hensyn til bestemmelsene om trygdetid i kapittel 3.*

Dersom begge foreldrene er døde, skal pensjonen for det første barnet utgjøre samme beløp som pensjon til gjenlevende ektefelle, se §§ 17-7 og 17-12. Pensjonen beregnes på grunnlag av farens eller morens opptjening og skal svare til det største av de to beløpene. Pensjonen for det neste barnet utgjør 40 pst. av grunnbeløpet, og pensjonen for hvert av de øvrige barna utgjør 25 pst. av grunnbeløpet. Hvis grunnpensjonen til det første barnet er redusert på grunn av manglende trygdetid, blir barnpensjonen til de øvrige barna tilsvarende redusert. *Dersom en av foreldrene eller barnet er innvilget oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 28 og barnet er medlem i trygden, gis det full grunnpensjon og fullt særtillegg uten hensyn til bestemmelsene om trygdetid i kapittel 3.*

§ 19-2 andre ledd skal lyde:

Vilkåret om *fem* års trygdetid i første ledd gjelder ikke for

- den som ved fylte 67 år hadde rett til uføretrygd ved yrkesskade, og
- den som fyller vilkårene for rett til pensjon i §§ 17-3 og 17-4 og i enten § 17-5 eller § 17-10.

§ 19-3 fjerde ledd andre punktum oppheves.

§ 19-8 sjuende ledd oppheves. Nåværende åttende og niende ledd blir sjuende og åttende ledd.

§ 20-10 fjerde ledd skal lyde:

Den som ved fylte 67 år mottok uføretrygd på grunn av yrkesskade, får full garantipensjon uten hensyn til bestemmelsene om trygdetid i første og andre ledd, for så vidt gjelder den del av alderspensjonen som tilsvarer uføregraden på grunn av yrkesskaden.

§ 20-10 femte ledd andre punktum oppheves.

I følgende bestemmelser skal tallordet «tre» endres til «fem»:

§ 3-2 andre ledd første punktum, § 3-5 femte ledd, § 3-8 andre ledd første punktum, § 11-2 første ledd første punktum, § 12-2 første ledd første punktum og tredje ledd, § 12-12 sjuende ledd,

§ 12-17 første ledd bokstav a, § 15-2 første ledd, § 16-2 første ledd, § 17-3 første ledd bokstav a og b, § 18-2 første ledd bokstav a og b, § 19-2 første ledd, § 19-8 første ledd første punktum, § 20-10 første ledd fjerde punktum og andre ledd første punktum.

§ 22-8 sjuende ledd skal lyde:

Når det er utbetalt stønad etter lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg, og det etterbetales alderspensjon eller uføretrygd fra folketrygden, skal etterbetalingen reduseres med det beløp som svarer til utbetalt supplerende stønad for samme tidsrom.

§ 22-17 første ledd første punktum skal lyde:
Det ytes renter ved etterbetaling i medhold av § 22-13 syvende eller § 22-14 fjerde ledd og ved etterbetaling når Arbeids- og velferdsetaten av eget tiltak retter ytelse som er gitt med for lavt beløp.

§ 23-4 skal lyde:

Stortinget kan gi, eller overlate til departementet å gi, særlige bestemmelser om avgifter og tilskott for visse grupper, herunder frivillige medlemmer i utlandet og utenlandske arbeidstakere som er ansatt på norske skip i utenriksfart.

II

I lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd skal lyde:

Trygderetten skal ha en leder og så mange andre faste medlemmer som Kongen bestemmer. Disse medlemmer utnevnes av Kongen.

§ 4 skal lyde:

§ 4 *Arbeidsordning og administrasjon*

Kongen kan fastsette nærmere regler om rettens arbeidsordning og administrasjon.

§ 31 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Krevet det med hjemmel i denne lov underskrift på dokumenter som skal kommuniseres elektronisk, er elektronisk signering likestilt med underskrift når den tekniske løsningen som benyttes sikrer notoriteten for signaturen. Det samme gjelder der det med hjemmel i denne lov kreves underskrift på rettens skriftlige avgjørelser.

III

I lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester skal § 13 andre ledd lyde:

Det kan gis stønad til reiseutgifter til deltakere i arbeidsmarkedstiltak som mottar tiltakspenger etter første ledd, dagpenger under arbeidsløshet etter folketrygdloven kapittel 4 eller kvalifiseringsstønad etter sosialtjenesteloven kapittel 4. Reisetønad kan også gis til tiltaksdeltakere som ikke får utbetalt tiltakspenger fordi de er innsatt i fengsel. Departementet kan gi forskrifter om vilkårene for og størrelsen på reisetønad.

IV

I lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1 *Formålet med lova*

Formålet med lova er å garantere ei minste samla inntekt for personar som har fylt 67 år og utføre flyktningar med låge eller ingen ytingar frå folketrygda på grunn av kort butid i Noreg.

§ 2 nytt første ledd skal lyde:

Med flyktning meiner ein i lova her ein person som har opphaldsløyve etter utlendingslova § 28. Med ufør flyktning meiner ein i lova her ein flyktning som ikkje har fylt 67 år og som fyller vilkåra i folketrygdlova §§ 12-4 til 12-7.

Nåværende første, andre og tredje ledd blir andre, tredje og nytt fjerde ledd.

§ 3 første ledd skal lyde:

Supplerande stønad vert gitt til personar som er busette i Noreg og som anten har fylt 67 år eller er ufør flyktningar. Ein person vert rekna som busett dersom han eller ho er registrert i folkeregisteret og har norsk statsborgarskap, eller med heimel i utlendingslova har fått permanent opphaldsløyve eller mellombels opphaldsløyve som gir grunnlag for permanent opphaldsløyve.

§ 5 skal lyde:

§ 5 *Full supplerande stønad*

Full supplerande stønad til personar som har fylt 67 år, skal svare til

a) minste pensjonsnivå med høg sats for einslege stønadstakarar og for stønadstakarar med ektemake som ikkje har fylt 67 år, og som ikkje er ufør flyktning,

- b) minste pensjonsnivå med ordinær sats for *stønadstakarar med ektemake som har fylt 67 år, eller som er ufør flyktning*, og for stønadstakarar som deler bustad med sine vaksne barn eller andre vaksne, utan at forholdet mellom dei vert definert som ekteskapsliknande (bufellesskap).

Full supplerande stønad til uføre flyktningar skal svare til

- a) *minste årlege yting for uføretrygd med høg sats for einslege stønadstakarar og for stønadstakarar med ektemake som ikkje har fylt 67 år, og som ikkje er ufør flyktning,*
- b) *minste årlege yting for uføretrygd med ordinær sats for stønadstakarar med ektemake som har fylt 67 år eller som er ufør flyktning. Det same gjeld for stønadstakarar som deler bustad med sine vaksne barn eller andre vaksne, utan at forholdet mellom dei vert definert som ekteskapsliknande (bufellesskap).*

§ 6 skal lyde:

§ 6 *Inntekt som går til frådrag i supplerande stønad*

Full supplerande stønad skal setjast ned med inntekt hos stønadstakaren sjølv så vel som hos ektemaken.

Dersom ektemaken har fylt 67 år, skal ektemaken sin inntekt likevel berre inngå ved prøvinga av ytingane til stønadstakaren med den delen som overstig full supplerande stønad etter § 5 første leddet bokstav b. Dersom ektemaken er ufør flyktning, skal ektemaken sin inntekt berre inngå ved prøvinga av ytingane til stønadstakaren med den delen som overstig full supplerande stønad etter § 5 andre leddet bokstav b.

Som inntekt vert rekna

- a) arbeidsinntekt
- b) pensjon, *uføretrygd* og andre ytingar frå folketrygda til livsopphald, *inkludert forsørgingstillegg*
- c) *introduksjonsstønad for nyankomne innvandrere, kvalifiseringsstønad, kontantstøtte og bidrag etter ekteskapsloven*
- d) andre norske offentlege eller private pensjonar, *uføretrygd* og andre ytingar til livsopphald, *inkludert forsørgingstillegg*
- e) kapitalinntekter
- f) *tilsvarande inntekter eller ytingar som nemnd i bokstavane a til e frå utlandet.*

For uføre flyktningar skal arbeidsinntekt ikkje setjast lågare enn forventa inntekt etter uførhet, sjå folketrygdlova § 12-9 tredje leddet.

§ 10 andre ledd skal lyde:

Ved endring i minste pensjonsnivå og *grunnbeløpet* skal supplerande stønad regulerast i tråd med *desse endringane*.

§ 10 nåværende andre ledd andre punktum blir nytt tredje ledd og skal lyde:

Frådrag i stønaden etter § 6 på grunn av alderspensjon eller *uføretrygd* frå folketrygda, eller andre ytingar som er direkte knytte til grunnbeløpet eller blir regulerte etter tilsvarende reglar som for alderspensjon frå folketrygda, skal regulerast i tråd med endringa i desse ytingane.

V

Ikrafttredelse. Overgangsregler.

1. Endringene i folketrygdloven §§ 6-3, 8-10, 8-47, 8-49, 22-17 og 23-4 trer i kraft 1. januar 2020. Oppheving av § 6-3 første ledd bokstavene d og e gis ikke virkning for saker der vedtak fattes før ikrafttredelsen. Opphevingen av § 8-49 gis ikke virkning i saker der en tiltaksdeltaker før 1. januar 2020 har valgt å motta tiltakspenger i stedet for dagpenger.
2. Endringene i folketrygdloven §§ 11-20 og 11-21 trer i kraft 1. februar 2020, og gis virkning kun for saker med virkningstidspunkt fra og med samme tidspunkt.
3. Endringene i folketrygdloven §§ 11 A-4 og 15-11 trer i kraft 1. mars 2020.
4. Endringene i arbeidsmarkedsloven og trygde- rettsloven trer i kraft 1. januar 2020.
5. De øvrige endringene trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelse- sene kan settes i kraft til ulik tid.
6. Endringene i følgende bestemmelser i folke- trygdloven gis virkning for krav om ytelser som settes frem etter at endringene har trådt i kraft: §§ 1-7, 3-2, 3-3, 3-5, 3-8, 3-9, 11-2, 12-2, 12-3, 12-12, 12-13, 12-15, 12-17, 15-2, 16-2, 17-3, 17-4, 17-7, 18-2, 18-3, 18-5, 19-2, 19-3, 19-8, 20-10 og 22-8. Endringene i lov om supplerande stønad gis virkning for krav om ytelser som settes frem etter lovens ikrafttredelse. Endringene i folketrygdloven kapitlene 19 og 20 gis ikke virkning for beregning av alderspensjon for personer som er født i 1959 eller tidligere og som ved lovens ikrafttredelse har vært medlemmer i folketrygden i minst 20 år etter fylte 16 år.
7. Personer som ved lovens ikrafttredelse er til- stått uføretrygd etter de særlige bestemmel- sene for flyktninger i folketrygdloven, som er

født i 1959 eller tidligere og som har vært medlemmer i folketrygden i minst 20 år etter fylte 16 år, skal ved fylte 67 år få alderspensjon etter de særlige bestemmelsene for flyktninger i folketrygdloven. Det samme gjelder personer som ved lovens ikraftredelse er tilstått pensjon

som gjenlevende ektefelle etter de særlige bestemmelsene for flyktninger i folketrygdloven.

8. Departementet kan gi forskrifter om overgangsregler.

